

מגזין הבולאים בישראל

התאחדות בולי ישראל
הספרייה

גליון מס' 66 • ניסן תשס"ז • אפריל 2007 • מחיר 30 ש"ח

בול של הפתעות (עמוד 8)

יודאיקה • הנפקות • חדשות פהארץ • חדשות מהעולם

התאחדות
בולאי
ישראל

גיליון מס' 66
ניסן תשס"ז - אפריל 2007
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045
טלפקס: 03-6295547
E-mail: ipf@netvision.net.il
<http://www.israelphilately.org.il>

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: משה רימר
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שרות רוטשילד 109, ת"א
טל. 03-6850980

בתחילה, היה בול הדואר אמצעי תשלום ותו לא, אביזר נוחות, המייעל את עבודתם של פקידי הדואר, ומשפר את השירות לציבור שולחי המכתבים. חישה מהר נוספו לבול משמעויות חדשות, אשר הלכו והתרבו עם השנים. כך למשל הורה מושל מאוריציס בשנת 1847 להדפיס בולים הנושאים את שם האי, לא על מנת לענות על צורך אמיתי, אלא מתוך רצון לפאר את שמה של מאוריציס כמושבה חשובה ומודרנית.

במאמר "בול של תקווה" מביא ד"ר דב גביש דוגמה כיצד השפיע בול הדואר הראשון של מדינת ישראל על הקהילה היהודית בביירות, ועל לוחמי צה"ל שישבו בשבי האויב. בול הדואר הוא אחד מסמליה של המדינה הריבונית, ומנקודת מוצא זו יוצאים האנשים כאשר הם בוחנים את הבול והתוכן שבו.

לפני כחודש הודיע נשיא טייוואן על שינוי שמה של חברת הדואר המקומית. זה יכול היה להיות אירוע חסר משמעות אלמלא גרר הדבר את שינוי הכיתוב על בולי המדינה, מהנוסח הקודם "הרפובליקה של סין", לנוסח החדש "דואר טייוואן". עוד על הפרשה המסעירה את תושבי האי ניתן לקרא במדור "מהנעשה בעולם".

בחינת עיצוב הבולים והמסרים המופיעים בהם מלמדת על הלכי הרוח של תושבי המדינה ועל דעותיהם של קובעי המדיניות בה. מכון "משואה", העוסק בחינוך בני נוער ובלמוד תקופת השואה, עושה זאת בין היתר באמצעות בולי דואר מתקופת מלחמת העולם השנייה, המשקפים את מדיניותה האנטישמית של גרמניה הנאצית. עיון בתוכן הבולים שהונפקו בשנים שלאחר המלחמה מלמד על האופן בו נתפס זכר השואה במדינות העולם השונות.

בולי דואר משמשים גם כאמצעי תעמולה מן המדרגה הראשונה, כפי שניתן להסיק מהאופן בו בחרה גם שוויץ להנפיק בול לכבוד בכיר ספורטאי המדינה, או מן האופן בו מתפארת שבדיה בהמצאות של תושבי המדינה.

על מנת שבולי ישראל ישקפו נאמנה את דעת הקהל הרחב בארץ, חשוב לנו להתאחדות בולאי ישראל להרחיב את מעגל השותפים בקביעת תוכנם של הבולים והתאמתם לטעם הציבור. אני מודה לאלו ששלחו למערכת את הערותיהם בנושא, ומבקש גם מאחרים להביע בהקדם את דעתם ולהשפיע על טיב המוצר ממנו נהנים כולנו.

"כל הארץ דגלים..." - חידון נושא פרסים ליום העצמאות

בבול שהונפק בצ'כוסלובקיה מתנוססים 47 דגלים (ובניהם דגל מדינת ישראל). בין הקוראים שיזהו 20 דגלים לפחות יוגרלו חמישה פרסים בולאיים. פרס נוסף יוענק לזה שיזהה את מספר הדגלים הגדול ביותר.

(רמז: יש לזכור שהבול הונפק בשנת 1962, כך שהדגלים שעליו נכונים לאותה שנה).

תוכן העניינים

- 2 • על הפרק
- 3 • מכתבים למערכת
- 4 • הנפקות חדשות בארץ
- 6 • מבצרי טגרט בארץ ישראל
- 8 • בול של הפתעות
- 9 • שני טיפוסים בבול הרצוג
- 12 • מהנעשה בארץ
- 15 • בול הנגב - מעטפת היום הראשון
- 16 • בול של תקווה
- 18 • יודאיקה
- 20 • עסקי אוויר
- 22 • עדות בכתב
- 23 • מהנעשה בעולם
- 26 • הנפקות חדשות מחו"ל
- 28 • ספרים חדשים בספרייה
- 30 • חותמות דואר ישראל

תעופה - האחים רייט). הבחנתי, כי בקטלוג אין עקביות ביחס לגיליונות ה"חריגים" שמוציא השירות (גיליונות של 9, 10-12 בולים), ולעיתים אתם מציינים אותם כחריגים, לעיתים מציינים אותם כחלק מסדרה או מבול שיצא, ולעיתים אינכם מציינים אותם כלל (לדוגמה - גיליונות אתרים צלבניים בישראל - דצמבר 2006, 100 שנה לפטירתו של הרצל - יולי 2004 וכדומה).

ברצוני לברר האם אתם רואים בגיליונות אלה גיליונות חריגים, או שמא גיליונות רגילים, והאם לדעתכם יש באיסוף פריטים אלו משום ערך אספני כלשהו (שהרי רובנו איננו אוספים גיליונות של 25 ו-50 בולים, על אף יופיים).

תודה מראש,

ערן אייזן

תגובת המערכת:

אכן יש בעיה עם ההגדרות. למרות שבסופו של דבר כל אספן קובע לעצמו את "גבולות הגזרה" של האוסף שהוא בונה, בעיתון שובל הקרוב נקדיש מאמר לנושא זה, ונשמח לשמוע מה דעתם של הקוראים.

שרות מיוחד לקוראי "שביל"

לעורך "שביל" שלום רב,

האגודה הישראלית לבולאות תימאטית (איל"ת) שמחה להודיע כי כתב העת האינטרנטי החדש שלה, "נושאונט", ישלח חינם לכל קורא שירצה בכך.

"נושאונט" יוצא לאור ארבע פעמים בשנה, וכולל מאמרים העוסקים בבולאות נושאית ובבולאות בכלל.

המעוניינים יעבירו את כתובת המייל שלהם למערכת "נושאונט":

noson.ed@gmail.com

המערכת מתחייבת שלא לעשות שימוש אחר כלשהו בכתובות ולא להעבירן לשום גורם אחר.

ברכה

עורך "נושאונט"

שמו של הכותב אינו דוד שטרן, כפי שהניח מר קרמנר על פי החתימה הלא ברורה שעל הגלויה, כי אם דוד שיפמאן, כפי שניתן ללמוד בבירור מהחותמת שעל הגלויה.

ברכה

איציק אביטל

תגובת המערכת:

תודה על התיקון ועל תוספת המידע. ר' דוד שיפמאן נולד ברוסיה בשנת 1852, ועלה לטבריה בצעירותו. הוא נמנה על גדולי החכמים האשכנזים בטבריה, והיה ממונה על כולל "והלוין" בעיר. דוד שיפמאן סירב להתמנות למשרה ציבורית, והקדיש את כל ימיו ללימוד וכתבת ספרים. "ספר הביכורים והראיון" אותו פרסם בשנת 1879 נחשב כספר מופת בחוגי הלמדנים, והקנה לו שם בקהילה זו.

מעניין לראות כיצד למרות השנים הרבות שחלפו בין כתיבת הגלויה הראשונה בשנת 1876 ועד לכתיבת הגלויה השנייה בשנת 1893, לא חל כל שיפור במצבו הכלכלי של הכותב, והוא נאלץ להמשיך ולקבץ תרומות בקהילות אירופה. יתכן כי אסף כספים לטובת כל חסידי כולל "והלוין", ולא רק לפרנסת ביתו.

ר' דוד שיפמאן נפטר בשנת 1927, ונקבר בטבריה.

הגדרת גיליון חריג

שלום רב,

ראשית, ברצוני לציין כי אני עושה שימוש רב בקטלוג הבולים שבאתר האינטרנט של התאחדות בולאי ישראל, ומוצא בו תועלת רבה עד מאוד, ועל כך ברצוני להודות לכם.

שנית, אבקש לדעת את עמדתכם באשר לגיליונות הבולים ה"חריגים" שמוציא השירות הבולאי מאז שנת 2001 (מאז 100 שנות

מי שלח את הגלויה מטבריה?

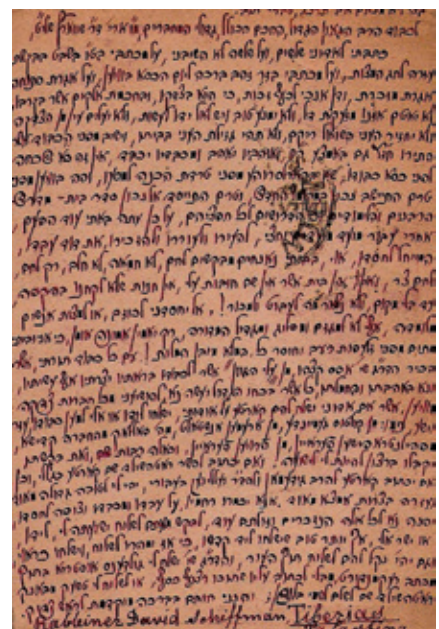
עורך נכבד,

בגיליון "שביל" האחרון (65) הופיעה כתבתו של מר מוטי קרמנר, ובה הוא מביא את סיפורה של גלויה שנשלחה להונגריה מטבריה בשנת 1876. הגלויה הכילה בקשות לסיוע כספי וסיפורה על מצבו הכלכלי הגרוע של השולח. לפני מספר חודשים הגיעה לידי גלויה דומה, שנשלחה אלי מידיד יקר בבגליה לצורך תרגום התוכן מעברית. גם גלויה זו נשלחה מטבריה, וגם בה מופיעה בקשה לקבלת תרומה. הגלויה נשלחה בשנת 1893 אל הרב ד"ר

אדולף שווארץ, רבה של העיר וינה, והועברה ליעדה באמצעות הדואר התורכי.

לאחר בדיקה מדוקדקת של שני הפריטים, והשוואה של סגנון הכתיבה וצורת האותיות, אני משוכנע כי שתי הגלויות נשלחו על ידי אותו אדם.

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל תשס"ז

השנה הוקדש בול יום הזיכרון לאתר ההנצחה של חטיבת גבעתי, אחת החטיבות הוותיקות בצה"ל, שהוקמה ביום 30 בנובמבר 1947, יום לאחר קבלת ההחלטה באו"ם על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, והשתתפה, כחטיבה סדירה וכחטיבת מילואים בכל מלחמות ישראל. את שמה קיבלה החטיבה ממפקדה הראשון, שמעון אבידן, שכינויו המחתרתי בהגנה היה "גבעתי".

בתקופת מלחמת העצמאות היוותה חטיבת גבעתי (יחד עם חטיבת הנגב) את עיקר הכוח שנלחם מול הפולש המצרי. לאורך הכביש המחבר כיום את אשקלון וקריית גת פזורות עשרות אנדרטאות ולוחות הנצחה לזכר קרבות החטיבה וחלליה. במיוחד נוגעת ללב הכתובת החקוקה על האנדרטה לחללי גדוד 54, ובה הבקשה "ההלך, בדרתך דרומה, זכור אותנו".

אתר ההנצחה המרכזי של חטיבת גבעתי הוקם בשנת 1990 במבנה המשטרה הבריטית שזכה לשם "מצודת יואב". באתר הוקמו מוזיאון המציג את קורות חטיבת גבעתי, ומרכז הנצחה ובו קיר עליו חקוקים שמות חללי החטיבה לדורותיה.

בחזית מבנה המשטרה נבנתה אנדרטה דמוית פירמידה, המסמלת את עוצמתם ונחישותם של חיילי החטיבה. את סיפורו של מבנה המשטרה ניתן לקרא במאמר בעמוד 6.

ערי הפיתוח בישראל

מגדל העמק בצפון הארץ

אור עקיבא במרכז הארץ

שדרות בדרום הארץ

עם סיום המנדט הבריטי נפתחו שערי המדינה והמוני אדם, ברובם פליטים חסרי כל, הציפו את הארץ. בצר להם, חיפשו מנהיגי היישוב כל דרך אפשרית לשיכון העולים החדשים, וכך באו לעולם ערי הפיתוח. חלקן הוקמו על חורבות הכפרים הערבים שננטשו, וחלקן הוקמו יש מאין באזורים מרוחקים, וזאת במגמה ליישב את אותם מקומות שוממים. על רקע הנוף הטבעי של חבלי הארץ בהם הוקמו היישובים, מתארים הבולים את מראה המעברות מהן התפתחו היישובים, ואת מצבם כיום.

100 שנה לתנועת הצופים העולמית

בתחילת המאה העשרים הייתה בריטניה הגדולה מעצמה אימפריאלית אדירה, ששלטה על כרבע משטחו של העולם. רבים מאנשיה שירתו כפקידים וכאנשי צבא במושבות הרבות שמעבר לים, ובכל שנה נדרשו אנשים נוספים לאיוש המשרות הללו.

תנועת הצופים נוסדה בשנת 1907 על ידי קצין צבא בריטי בשם רוברט באדן-פאוול. מטרתו הייתה לחנך את בני הנוער באנגליה לחיים בריאים יותר, הכוללים משחקי ספורט ופעילות בטבע, ולשפר בכך את הכשרתם כחיילים לעתיד בשירות האימפריה הבריטית. את הרעיון להקמת התנועה גיבש באדן-פאוול בזמן מלחמת הבורים, בתקופה בה ניהל את ההגנה על העיר מפקינג, תוך שהוא נעזר בקבוצות של נערים מתנדבים, אותם הכשיר ואימן לסייע בהגנת העיר.

בשנת 1908 פרסם באדן-פאוול את רעיונותיו בספר שזכה לתהודה רבה, והביא להקמתן של קבוצות צופים בכל רחבי העולם.

מעוניין להחליף בולים חתומים עם אספנים בארץ. אני אספן כללי המעוניין בעיקר בבולי אירופה חדשים (מזרח ומערב), וכן בבולי מושבות בריטיות.

עלי רון, ת"ד 2817, ת"א 61281
מובטחת תשובה לכל פונה

מבט להנפקת חודש יוני

אתרי מורשת עולמית - עכו

אתרי מורשת עולמית - תל אביב

אתרי מורשת עולמית - מצדה

בול שירות בתי הסוהר

שבנה את שכונת "נווה שלום" הסמוכה. בתקופת העלייה השנייה הפכו נווה צדק והשכונות הסמוכות אליה אבן שואבת למשכילים מקרב העולים החדשים. בבול השמאלי מופיעים הסופרים ואנשי רוח שהתגוררו בשכונה ופעלו בה (משמאל לימין) יוסף חיים ברנר, אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ, דוד שמעוני, וש"י עגנון. בחלק העליון מופיעה דמותה של הסופרת דבורה בארון, ומימין (בתוך מגן דוד) הרב אברהם יצחק הכהן קוק, שתרם רבות לקידום הפעילות התורנית בתחומה.

בבול המרכזי מוצגים אתרים בשכונת "נווה צדק", דוגמת בית הספר לבנות (בתחתית הבול), ומסילת הברזל שגבלה בה. בראש הבול מופיע הרחוב הראשי של שכונת אחוזת בית, ובקצהו מבנה הגימנסיה הרצליה. בין ההיסטוריונים ניטש וויכוח איזו מן השכונות זכאית להיחשב כשכונה הראשונה של תל אביב. נווה צדק קדמה בזמן, אולם מנגד טוענים המתנגדים כי תושבי אחוזת בית היו הראשונים שראו עצמם כמייסדיה של עיר חדשה, בעוד תושבי נווה צדק ראו עצמם כתושבי יפו לכל דבר.

לאחר תקופה ארוכה של הזנחה, חזרה נווה צדק והפכה בשנים האחרונות לאזור יוקרתי ומבוקש, כפי שהייתה בתקופה בה הוקמה.

רבים מן האישים והאתרים המופיעים בגיליונית נווה צדק, הופיעו בעבר בבולי ישראל אחרים. בין הקוראים שיאתרו את המספר הגדול ביותר של בולים הקשורים לאישים ואתרים אלו יוגרלו חמישה פרסים בולאיים.

על בול הצופים והפרטים המופיעים בו ניתן לקרא במאמר בעמוד 8.

120 שנה לנווה צדק

בשלהי המאה התשע עשרה גדלה הצפיפות ביפו, ובמיוחד עלה מספרם של התושבים היהודים שהתגוררו בה. ההחלטה להקים שכונה חדשה ומודרנית מחוץ לחומות העיר העתיקה גמלה בליבם של חלק מן התושבים, ובשנת 1887 נבנתה שכונת "נווה צדק".

ארבע מדמויות המפתח שהיו מעורבות בהקמת השכונה מופיעות בבול הימני. **אהרון שלוש** (משמאל), מנכבדי העדה הספרדית ביפו, שהיה בעל הקרקע. **שמעון רוקח** (למעלה), שיזם את הקמת השכונה ועמד בראש הוועד, **חיים אמדלג** (עומד לבוש מדים), ששימש כסגן קונסול וניצל את השפעתו למען השכונה, ו**זרח ברנט** (מימין),

מבצרי טגרט בארץ ישראל

ברקע בול יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל התשס"ז מופיעה דמותה של "מצודת יואב". אין זו הופעת הבכורה של מבצר זה בבולאות הישראלית, והבול החדש מצטרף לשורה של פריטים המציגים מבצרי טגרט בישראל.

מאת: משה רימר

גד טרור בחבל בנגל רחב הידיים. טגרט לא היה אדם נחמד. יריבי האשימו אותו בשימוש בעינויים בעת חקירת עצורים, כולל שיטות ברוטאליות של מכות והשפלת נחקרים. בתחילת חודש נובמבר 1937 הגיע סר צ'רלס טגרט לארץ ישראל, ומונה כמתאם בין רשויות החוק השונות, וזאת במגמה לגבש תוכנית פעולה משותפת ואחידה כנגד הטרור הערבי.

הגנת גבול הצפון

הבעיה הראשונה איתה נאלץ להתמודד, הייתה חדירה מתמדת של כנופיות שוד ורצח מכיוון גבול הצפון של ארץ ישראל. טגרט, שהיה כאמור מהנדס בהכשרתו, יזם פעילות לבניית גדר בטחון לאורך גבול הצפון. בצמוד לגדר, נבנו מספר תחנות משטרה, מהן יצאו באופן מתמיד סיורים ששמרו על הגדר ומנעו מעבר של פולשים, פושעים וטרוריסטים כאחד.

טגרט, שאהד את הרעיון הציוני, ומצא שפה משותפת עם הנהגת היישוב היהודי, עודד את הקמתה של משטרה יהודית, והפקיד בידיה את עיקר השמירה על גבול הצפון.

נוסע בכבישי ישראל נתקל לא אחת בתחנות משטרה הממוקמות במבני בטון גדולים ומרובעים, הדומים למבצרים. למעלה מחמישים מבנים שכאלו פזורים ברחבי הארץ, וסיפור הקמתם משקף במידה רבה את קורותיה העקובים מדם של ארץ ישראל במאה השנים האחרונות.

המרד הערבי

ביום ראשון, תשעה עשר באפריל, שנת 1936, פתחו הערבים בהתקפות רצחניות כנגד היישוב היהודי. ההתקפות הראשונות התחילו ביפו, שם נרצחו עוברי אורח יהודים, שלא חשדו בדבר ויצאו בבוקר לעבודתם כרגיל. בסוף היום הראשון נמנו תשעה נרצחים וחמישים ושבעה פצועים, מהם שבעה במצב אנוש.

היה זה רק היום הראשון. בימים שלאחר מכן גברו המהומות והתרחבו לכל אזורי הארץ. בכל מקום הותקפו יישובים יהודיים, יריות נורו מן המארב על כלי רכב נוסעים, ורכוש יהודי הוצת בכל אתר לא מוגן אליו הגיעו הפורעים הערבים.

ההתקפות לא נשארו ממוקדות ביהודים. תוך זמן קצר החלו הערבים לתקוף את מוסדות השלטון הבריטי, ולרצוח את נציגי השלטון ובני משפחותיהם.

הבריטים הנבוכים, שהופתעו מעוצמת ההתקפות, התארגנו באיטיות והצליחו להחליש כעבור מספר חודשים את עוצמת הלהבות. אבל לא לזמן רב. בשנת 1937 התחדשו המהומות בעוצמה רבה, והפעם כוונו בעיקר כלפי הבריטים ומוסדותיהם.

בנקודה זו החליטו הבריטים לבקש את עזרתו של סר צ'רלס טגרט.

צ'רלס טגרט מגיע לארץ ישראל

צ'ארלס אוגוסטוס טגרט, נחשב למומחה העיקרי של הבריטים לטיפול בטרור. הוא נקרא לארץ ישראל לאחר שירות של יותר משלושים שנה במשטרת כלכותה שבמזרח הודו, שם היה אחראי לשמירת הסדר ולמינוע טרור בחבל בנגל.

טגרט, איירי במוצאו, נולד בשנת 1881. בנעוריו הוכשר כמהנדס, אולם העדיף להתגייס למשטרה הבריטית בהודו, והוצב בתחנת כלכותה. כישורו הרב בפענוח מקרי פשיעה ובפיקוח על הסדר הציבורי, תרם לקידומו המהיר בסולם הדרגות, ובתוך שנים ספורות שימש טגרט למעשה כמפקד המשטרה של כלכותה, וכאחראי לחקירת ולמודיעין

לאורך גבול הצפון נבנו תחנות משטרה קטנות, בעלות מבנה ייחודי הבולט בעיקר בזכות הצריח המצולע שעל גג הבניין. בזמן מלחמת העצמאות נפלו על כיבושה של אחת מתחנות אלו, משטרת נבי יושע, 28 מלוחמי צה"ל, ותחנת המשטרה כונתה לזכרם בשם "מצודת כ"ח" (ראה בול יום העצמאות תשי"א). דמותו של מבנה משטרה זו הפכה לסמלו של משמר הגבול.

השוטרים וארגון עבודתם כנגד טרור, ייבא מדרום אפריקה כלבי משטרה מגזע דוברמן, שלא היו מוכרים עד אז בארץ, והקים את מרכז החקירות של המשטרה הבריטית בירושלים. טגרט נפטר באנגליה בשנת 1946.

תחנות המשטרה בתקופת מלחמת העצמאות

כשהחלו הבריטיים לפנות את כוחותיהם לקראת סיום המנדט על ארץ ישראל, הם מסרו את מרבית מבצרי הטגרט לידי הלוחמים הערבים. חיילי צה"ל נאלצו להקיז דם רב על מנת לכבוש את המצודות החשובות הללו, וסביב רבות מהן התנהלו קרבות קשים ומרים.

תחנת המשטרה בלטרון, על הדרך הראשית לירושלים, נודעה לשמצה כאגוז קשה, אותו לא הצליחו חיילי צה"ל להבקיע למרות התקפות חוזרות ונשנות. המבנה נותר בידי חיילי ירדן למשך תשע עשרה שנים, עד שנכבש ללא קרב במלחמת ששת הימים. כיום שוכן במקום אתר ההנצחה לחיל השריון.

כמעט וכזה היה גם גורלה של משטרת עיראק סוידאן, אשר הוחזקה בידי כוחות חיל המשלוח המצרי, ושלתה על הדרך הראשית אל הנגב הנצור. שבע פעמים ניסה צה"ל לתפוס את המצודה, ארבע מתוכן על ידי חיילי חטיבת גבעתי, אולם בכל פעם נכשלו המאמצים, וההתקפות נהדפו תוך אבידות קשות וכואבות.

ביום 9 בנובמבר 1948 הותקפה המשטרה בפעם השמינית. כוחות מחטיבה 8 בפיקודו של יצחק שדה הסתערו על המצודה, לאחר ריכוך ארטילרי ובסיוע טנקים וזחל"מים. הפעם נכנעו המצרים, ומשטרת עיראק סוידאן שחודשים רבים הייתה סמל לעוצמתו של האויב, ושזכתה לכינוי "המפלצת בגבעה", נפלה לידי צה"ל. יום לאחר הכיבוש הוחלף שמה של המשטרה, וניתן לה השם "מצודת יואב", לזכרו של מפקד קיבוץ נגבה, יצחק דובנו ז"ל, שכיננו בהגנה היה "יואב".

הקמת מבני משטרה ברחבי הארץ

בניית תחנות המשטרה לאורך גבול הצפון הייתה רק תחילתה של הדרך. טגרט יזם הקמת תחנות משטרה מבוצרות בכל רחבי הארץ. התחנות נבנו בדגם אחיד, והוצבו בנקודות מפתח בערים הגדולות ולאורך הדרכים הראשיות של ארץ ישראל.

תחנת המשטרה הוקמה כמבנה מבוצר, שנועד לעמוד בפני התקפות מצד הכנופיות הערביות. המשרדים וחדרי המגורים הוקמו סביב חצר מרכזית כשבקירותיהם החיצוניים חלונות צרים ומסורגים. בשתיים מפינות התחנה הוקמו מגדלים גבוהים המצוידים בחרכי ירי, מהם ניתן היה לשלוט באש על האזור שסביב המשטרה.

מבט ממזרח על מצודת יואב

מבט ממערב על מצודת יואב, ובחזיתה האנדרטה לחטיבת גבעתי

חוקרי התקופה חלוקים בדעתם באשר לתרומתן של תחנות המשטרה במניעת הטרור הערבי בתקופה שקדמה לפרוץ מלחמת העולם השנייה. לאחר המלחמה התמקדה מרבית פעילותן בעיקר כנגד היישוב היהודי. תחנות המשטרה הפכו יעד להתקפות מצד לוחמי המחותרות, שחמדו בעיקר את הנשק הרב שאוכסן בכל אחד מן המבצרים. לפרסום מיוחד זכתה התקפת ארגון האצ"ל על משטרת רמת גן, שבמהלכה נלכד לוחם האצ"ל דב גרונו על ידי הבריטים, הועמד למשפט, נידון למוות, והוצא להורג בתליה. צ'ארלס טגרט שהה בארץ ישראל כשנה, במהלכה פעל לאימוץ

בול של הפתעות

מומלץ לאספנים, המביטים בבול החדש לציון 100 שנה לתנועת הצופים העולמית, לאמץ את סיסמתם של הצופים "היה נכון", ולחפש בשקדנות את ההפתעות המסתתרות בו.

מאת: משה רימר

הבול החדש, המוקדש לציון 100 שנה לתנועת הצופים העולמית, הונפק בגיליונות מיוחדים של שמונה בולים, הערוכים בשתי שורות ובכל גיליון ארבעה שבליים. סביב הבולים שולבו בשולי הגיליון דוגמאות של תגים וסמלים אותם עונד הצופה על חולצתו, לציון קבוצת הגיל אליה הוא שייך ורמת ההכשרה לה זכה. לכאורה, כל שמונת הבולים בגיליון זהים זה לזה. אמנם לארבעה מתוכם יש שבליים, אבל פרט לכך זהים הבולים לחלוטין.

האומנם כך?

האמת יוצאת לאור, פשוטו כמשמעו, כאשר מפעילים את מנורת האור האולטרה סגול.

על חולצתם עונדים הצופים סמלים ותגים שונים. את משמעותם של תגים אלו ניתן ללמוד באתר האינטרנט המוצלח של צופי רעננה (<http://www.shevethadar.co.il>). באתר משולב משחק, בו המבקר מתבקש לענוד את הסמלים השונים על חולצתו של המדריך. את הסמל העגול של "התאחדות הצופים והצופות בישראל" יש לענוד על כיס ימין, את הסמל האליפטי המציין את דרגת הצופה יש לענוד על כיס שמאל, יחד עם תג דגל ישראל, וכך הלאה. אם המבקר ביצע זאת בהצלחה, המדריך מחייך אליו.

והנה בבול, הכול הפוך. דגל ישראל מופיע מעל כיס ימין, וכך גם יתר הסמלים. מבט נוסף מגלה כי הנערה עם המשקפיים העומדת במרכז עונדת את השעון על זרוע ימין. סביר כי מעצבת הבול טעתה ושילבה בבול תמונת ראי של קבוצת הצופים. אכן, בול מלא הפתעות.

שולי הגיליון באור אולטרה סגול

שולי הגיליון באור רגיל

על השוליים שמשמאל לבול השמאלי התחתון בגיליון, הדפיס השירות הבולאי בצבע זרחן את הלוגו של תערוכת הבולים "ישראל 2008". קצה זנבו של העפיפון יצא מן הקווים, וגלש לתוך הבול הצמוד אליו. אם כך, בגיליון יש שבעה בולים זהים, ובול אחד נוסף שבו מודפס בצבע זרחן קצה זנבו של העפיפון.

התבוננות בעזרת עדשה מגדלת מגלה הפתעה נוספת

כך יש לענוד את הסמלים

בבול מופיעה קבוצה של צופים, חניכי השכבה הבוגרת, בעלי עניבות ירוקות עם שוליים לבנים.

וכך זה מופיע בבול

כיצד נוצרו שני טיפוסים בולים שונים בבול יעקב הרצוג (2004)?

טעות בתהליך הייצור של אחד מבולי סדרת ההיסטוריונים הובילה לגילוי טיפוס חדש בבול יעקב הרצוג. לימוד הסיבה ליצירת הטעות מאפשר לנו להציץ אל מאחורי הקלעים של תהליך ייצור בולי מדינת ישראל.

מאת: ד"ר יוסף ואלך

בול מן ההדפסה המקורית

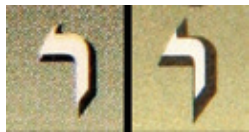
בול מן ההדפסה החוזרת

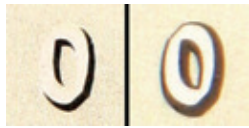
חפשו את הבדלים

כיצד נוצרו ההבדלים בהדפסה החוזרת?

משעלה הצורך להדפיס מחדש את בול הרצוג, הוחלט בשירות הבולאי לנצל את ההזדמנות ולבצע בבול מספר שינויי עיצוב קלים שישפרו את קריאותו וידגישו את הפרטים המופיעים בו. חשוב להדגיש כי לא הייתה כל טעות או שיבוש בהדפסת הבול המקורי, ומטרת התיקונים נועדה רק לצורך שיפור חזות הבול. עיקר השיפוץ נעשה על ידי הדגשת הכיתוב שעל הבול. עיבוי הצל שסביב האותיות והספרות הבליט אותן על רקע הבול, ואפשר לראות אותן ביתר קלות. בצילומים המוגדלים של הכיתוב ניתן להבחין בבירור בשינויים שבין הבולים. בכל התמונות מופיע מימין הבול מן ההדפסה החוזרת ומשמאל, הבול המקורי.

לדוגמה: ■ הצל העבה של האות "ר" במילה "ישראל".

■ הצל מקיף את הספרה "0" מכל צדדיה.

■ הצל המעובה בתוספת "וו" קטן בחלקה העליון של הספרה "6".

בין הבולים ניתן להבחין בשינויי גוון מסוימים, וקיים גם הבדל ברוחב הפס הצבעוני שברקע המילה "ישראל". בבול מן ההדפסה החוזרת פס זה מעט רחב יותר.

בשנים 2002-2004 הונפקו במדינת ישראל מספר בולים שהוקדשו להיסטוריונים חשובים אשר תרמו במחקריהם להעמקת הידע בתולדות ארץ ישראל והעם היהודי. בחודש אפריל 2002 הונפקו ארבעה בולים, כולם בערך נקוב של 2.20 ₪, שהוקדשו להינריך גרץ, שמעון דובנוב, בן ציון דינור, ויצחק בער, ובתחילת שנת 2004 הונפקו שלושה בולים נוספים: עמנואל רינגלבלום (2.40 ₪), יעקב טלמון (3.70 ₪) ויעקב הרצוג (6.20 ₪).

מאחר והמדובר בבולי זיכרון, שבדרך כלל מודפסים בהדפסה יחידה, לא סביר היה לצפות שימצאו בהם טיפוסים שונים. שונים הדברים כאשר מדובר בבולים מן המניין, אותם נהוג להדפיס בהדפסות חוזרות על פני שנים בהתאם לצורכי הדואר, ולא אחת מצליחים האספנים לגלות ביניהם תשניות הנובעות מהבדלים בין ההדפסות השונות. והנה, בניגוד לציפיות, בול יעקב הרצוג דווקא כן הודפס בהדפסה חוזרת.

מדוע היה צורך בבצוע ההדפסה החוזרת?

בשנת 2004 התעריף למשלוח מכתב רשום בפנים הארץ היה 6.20 ₪. לתעריף זה היה ביקוש גבוה באשנבי הדואר, אולם לא היה קיים באותו זמן בול מן המניין בערך שכזה, ופקידי הדואר נאלצו להשתמש בשאריות בולי הזיכרון שהיו ברשותם, או להדביק על המעטפות הרשומות מספר בולים כדי להשלים את התעריף הנדרש.

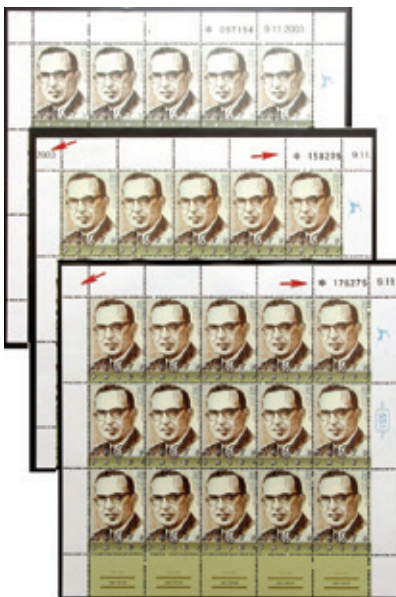
השירות הבולאי, שהתבקש לספק לסניפי הדואר בדחפיות בול בערך של 6.20 ₪, החליט להדפיס כמות נוספת מבול יעקב הרצוג.

הכיתוב בשוליים העליונים של גיליונות הדואר, הכולל את תאריך ההדפסה ומספרו הסידורי של הגיליון, הודפס תוך הזזה משמעותית ימינה. המספר הסידורי הודפס מעל הבול הימני בגיליון, והתאריך נדחק אל שולי הגיליון כך ששנת ההדפסה נחתכה ממנו.

לאן נעלמה השנה מתוך התאריך?

היא נדחקה ימינה אל שוליו השמאליים של גיליון הדואר הבא מימין. למעשה, נוצרו כתוצאה מטעות זו שלושה טיפוסים שונים של גיליונות דואר:

■ גיליון מן ההדפסה המקורית, שבו הכיתוב נמצא במיקום הנכון.

■ גיליון משני הטורים הימניים של גיליון הדפוס מההדפסה השנייה, שבו הכיתוב מוסט לימין והשנה בשוליים השמאליים.

■ גיליון מן הטור השמאלי של גיליון הדפוס מההדפסה השנייה, שבו הכיתוב מוסט לימין והשוליים השמאליים ריקים.

כאמור, הייתה זו טעות הדפוס שעוררה את תשומת ליבי לקיומה של הדפסה נוספת, גרמה לי לבחון בקפדנות את הבולים ולאתר את דבר קיומו של הטיפוס השונה. טיפוס זה סופק לבתי הדואר בלבד, ולא נשלח למינוי השירות הבולאי.

השירות הבולאי, שלא הכיר בהדפסה החוזרת כהנפקה של בול חדש ושונה, לא הודיע לאספני הבולים על הבול המחודש. למעשה, אלמלא טעות הייצור שהתרחשה בעת הדפסת הבולים יתכן והיה חולף עוד זמן רב עד שהיה מי מן האספנים מבחין בהבדלים הקלים שבין שתי המהדורות.

באיזו טעות ייצור מדובר?

כדי לענות על שאלה זו חשוב להקדים ולהסביר את תהליך הייצור של בולי ישראל.

מרבית בולי הזיכרון של ישראל מודפסים בשיטת אופסט בדפוס ליון אפשטיין בבת ים. לאחר ההדפסה, נשלחים גיליונות הדפוס הגדולים אל המדפיס הממשלתי, שם מדפיסים עליהם את פסי הזרחה, מנקבבים אותם, וחותכים אותם לגיליונות דואר. גם בולי ההיסטוריונים הודפסו בצורה זו, כאשר על כל גיליון דפוס הודפסו שישה גיליונות דואר, שני גיליונות דואר מכל אחד משלושת הערכים של הסדרה.

עם קבלת ההחלטה להדפיס כמות נוספת מבול הרצוג, לא היה טעם להמשיך ולהשתמש בסידור הדפוס המקורי בעזרתו הודפסו הבולים הראשונים. בבית הדפוס הוכן סידור חדש שכלל שישה גיליונות דואר זהים, המכילים את הבול המבוקש בלבד. ובנקודה זו, קרתה הטעות בתהליך ההדפסה.

משנכנס אדר מרבים בבולים

יגאל נתנאל, המדריך חוג בולאי בבית הספר "בורוכוב" בגבעתיים, העביר למערכת "שובל" דוגמה למידת ההזדהות של תלמידי החוג עם נושא הבולאות. בחג הפורים האחרון בחר איילון, תלמיד בכיתה ה' המשתתף בחוג, להתחפש לאלבום בולים. ראוייה לציון הכותרת בה בחר לעטר את התחפושת, והיא "זכויות ילדים בבולים". זו דוגמה לכך שהבולים אינם נתפסים רק כאוסף של תמונות יפות, אלא גם כפריטים שניתן ללמוד מהם ולהטמיע את הרעיונות שהם מייצגים.

יריד הבולאות בדיזנגוף סנטר

בירד שהתקיים ביום שלישי, 6 במרץ, הועמדו למכירה במחירים סמליים ספרים מעודפי ספריית התאחדות בולאי ישראל. ההיענות הייתה גדולה מאוד, ומלמדת על הצורך של האספנים בספרות עזר להעשרת האוסף שברשותם. עקב חג הפסח לא התקיים היריד בחודש אפריל, והיריד הבא יערך ביום שלישי, 1 במאי.

חוג בולאות בבי"ס מימון בירושלים

ביום 18 בפברואר, התקיים ביקור של נציגי התאחדות בולאי ישראל בבית הספר "מימון" בירושלים, שם מתקיים חוג בולאות בהדרכת המורה אורית יוחנן. בחוג משתתפים כעשרים מתלמידי בית הספר, והוא מתקיים כחלק ממסגרת הלימודים הרגילה. חלקו הראשון של השיעור בחוג, שנערך בכיתת המחשבים של בית הספר, הוקדש להכרת אתר האינטרנט של התאחדות בולאי ישראל, והצגת המידע המופיע בו. תלמידי החוג למדו כיצד מסודרים פריטי המידע באתר, איתרו סדרות בולים ומאמרים המופיעים בקטלוג הממוחשב, תרגלו את השימוש במנוע החיפוש של האתר, והתחרו ביניהם מי יצליח למצוא ראשון את הבולים בקטלוג הממוחשב. חלקו העיקרי של המפגש הוקדש ללימוד המושג של בולאות נושאית, וזאת בעזרת חומר הדרכה שחולק למשתפי החוג. כל אחד מן התלמידים הציג את הנושא בו בחר, ושאותו הוא אוסף, והראה כיצד הוא מסדר את הבולים באלבום. המפגש הסתיים בחידון בולאי קצר בו ענו הילדים על שאלות וזכו בפרסים בולאיים.

במהלך השיעור התפרצה לכיתה בשירה ובריקודים שרשרת ארוכה של תלמידים ומורים מבית הספר, שציינו בדרך שמחה זו את ראש חודש אדר שחל באותו יום.

בשדרות נערך ביום 28 בפברואר. בבוקר נפלו קטיושות על העיר, בערב מיד בסיום החוג התקיימה במרכז העיר פעילות לרגל חג הפורים, ובכל זאת לא וויתר אף לא אחד מן הילדים על ההשתתפות בחוג.

בגאווה רבה (ומוצדקת) הציגו הילדים את אוספי הבולים שצברו וסידרו בקפדנות בתוך האלבומים. במהלך החידון הבולאי שנערך למשתתפי החוג גילו התלמידים בקיאות וידע רב, ורבים זכו בפרסים על תשובותיהם. על הפופולאריות של החוג תעיד העובדה שלחוג התייצבו שני ילדים מאחד הקיבוצים בסביבה, שהחמיצו את המפגש של החוג עם דובוש, ובאו עד שדרות כדי להשלים את החסר.

מפגש מציגים חברי איל"ת

ביום שלישי, ה-20 בפברואר התקיימה במוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות פגישת מציגים ומציגים בפוטנציה. במפגש הציג יוחנן מי-רז את אוספו "ונשמרתם על נפשותיכם" בפני החברים, והתקיים דיון, שנועד לבחון את האפשרות לשנות נקודות הצריכות שיפור. בנוסף, נוצל המפגש, בו השתתפו כעשרים חברים, להחלפת דעות אודות אופן הכנת אוסף אישי לתצוגה תימאטית. בין נושאים שעלו לדיון ניתן לציין את היקף הכיתוב שיש לשלב בתצוגה, היחס לנושא החדשנות ולערך הכספי של הפריטים המוצגים. את המפגש הנחו מנחם לדור וד"ר יהושע מגר, ותרמו רבות מניסיונם כשופטים בתערוכות בולים.

מפגש בולאים חברי פורום תפוז

ביום רביעי, 7 במרץ, קיימו כחמישה עשר אספנים המשתתפים בפורום "אוספים ואספנים", הפועל תחת פורטל תפוז, כנס תקופתי תחת הכותרת "מפגש בולאים". חברי הקבוצה שמעו מספר הרצאות. משה אהלי הביא דוגמאות של פולחן אישיות על בולים, והתמקד בבולי טרוחיליו - רודן הרפובליקה הדומיניקנית, מאו צה טונג מסין של תקופת מהפיכת התרבות, וקים איל ז'ונג מקוריאה הצפונית. משה רימר הרצה בנושא סכסוכים טריטוריאליים בעולם והאופן בו מצאו את ביטויים בבולי אותן מדינות. אריק שווארץ סיפר כיצד הצליח, באמצעות הצגת בולים ופריטים בולאיים, ללמד בבית הספר של בנו שיעור בנושא מושגים באזרחות.

חוג בולאות בשדרות

ירם כהן, הידוע יותר בשם דובוש, מקיים במרכז הקהילתי בשדרות חוג בולאות בו משתתפים כעשרים ילדים.

כל מי שמכיר את דובוש ואת רוח ההתלהבות המפעמת בו, לא יתקשה להבין כיצד הוא מצליח להעביר רוח זו לילדי החוג. הביקור

אושר התקנון החדש של התאחדות בולאי ישראל

ביום שלישי, ה-13 בפברואר התקיים במוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות הכנס הכללי של התאחדות בולאי ישראל. בפגישה נכחו כל חברי ההנהלה של הב"י ונציגים של העמותות והמועדונים החברים בה. מטרת המפגש הייתה לאשר את התקנון החדש של ההתאחדות, ובעיקר את הסעיף ולפיו ניתן יהיה לצרף להתאחדות גם חברים על בסיס אישי.

על פי התקנון הקודם, החברות בהתאחדות בולאי ישראל הותרה רק לעמותות רשומות כחוק, והב"י היוותה מסגרת גג למועדונים הבולאיים בארץ. משמעות הדבר הייתה כי כל אדם שביקש להיות חבר בהתאחדות, נדרש להצטרף לאחד מן המועדונים הפועלים בערים השונות, או לאחת האגודות המתמחות, דוגמת האגודה התמאטית (איל"ת) או האגודה לתולדות הדואר.

היוזמה לשינוי התקנון נבעה משתי סיבות עיקריות:

1. חלק מן המועדונים והאגודות הקיימים לא הוכרו מעולם כעמותה רשומה כחוק על ידי רשם העמותות, ואחרים לא עמדו עוד בדרישות רשם העמותות ומעמדן כעמותה בוטל.
2. אספנים לא מעטים העדיפו משיקולים השמורים עימם שלא להצטרף למועדון קיים, אולם ביקשו בכל זאת להיות חברים בהתאחדות בולאי ישראל, לקבל את "שובל", וליהנות משאר ההטבות השמורות לחברי ההתאחדות.

לאחר הצגת התקנון החדש בפני החברים, התקיים דיון אודות הסעיפים השונים המופיעים בו, חלק מן המשתתפים ביקשו הבהרות לגבי ההשלכות של השינוי המוצע על המועדונים הקיימים. בדבריהם הדגישו חברי הנהלת ההתאחדות כי בתקנון החדש לא תהיה פגיעה בפעילות המועדונים, וכי הב"י תמשיך לעשות ככל יכולה לחיזוקם של גופים אלו ולהרחבת מספר החברים בהם. בתום הדיון, אושר התקנון החדש ונכנס לתוקף.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

בול הנגב – מעטפת היום הראשון

מעטפת היום הראשון של בול הנגב ועליה מודבק בול עם שובל מלא היא אחד מן הפריטים המבוקשים והיקרים ביותר בבולאות הישראלית. למרבה הצער, מעטפה זו נמנית גם בין הפריטים אותם מזייפים במגמה להונות את האספנים.

מאת: יעקב צחור

הנפקת מעטפת היום הראשון באילת

מנהל דואר תל אביב, מר ש' רזניק, שהיה אחראי גם על הסניף החדש באילת, נסע לאילת עם משלחת מצומצמת בבוקרו של יום ההנפקה כדי לפתוח את הסניף החדש. הוא לקח איתו כמות מסוימת (שאינה ידועה לנו) של גיליונות דואר של בול הנגב, מעטפות ואת החותמת. מעטפות היום הראשון האמיתיות, עם שובל מלא, נעשו בסניף הדואר באילת על ידי מר רזניק וחברי משלחתו (ביניהם גם מיודענו מר אבי זכאי אשר שימש בתפקיד מושל הנגב). חלק מן המעטפות נשלח בדואר (בדרך כלל בדואר רשום) והן נושאות חותמות מעבר והגעה, אחדות הוחזרו על ידי אנשי המשלחת לתל אביב. להערכתי מספר המעטפות שהוכנו באילת אינו עולה על ארבעים עד חמישים מעטפות.

הירות ממעטפות יום ראשון מזויפות

במשך שלושים השנים האחרונות בהן אני עוסק בבולי ישראל כמומחה, זכיתי לראות פחות מעשרים מעטפות אמיתיות עם שובל מלא. עלי להדגיש כי רובן המכריע של המעטפות המוצעות בשנים האחרונות בשוק הבולאי אינן אמיתיות, וברצוני לתאר כדוגמה את הזיוף האחרון בו נתקלתי.

הבול, החותמת והמעטפה הם אמיתיים, אבל במקור היה מודבק על המעטפה בול ללא שובל ועם חותמת השרות הבולאי. הבול הורד מהמעטפה, והודבק במקומו בול עם שובל "מחובר" (שובל שאינו שייך לבול). חלקי החותמת על הבול והשובל הושלמו ביד בעזרת טוש שחור והרי לפנינו מעטפה "מקורית עם שובל מלא".

אני ממליץ לאספנים המעוניינים לרכוש מעטפות יום ראשון עם שובל מהשנים 1948/52, לדאוג לקבל תעודת אמיתות ממומחה מוכר עבור כל פריט. מידע בנושא ניתן לקבל בהתאחדות בולאי ישראל.

יום 26 בדצמבר 1950 הנפיק השירות הבולאי את בול "הנגב" בערך נקוב של 500 פרוטות. בבול שצבעו חום צהוב הופיע ציור של גמלים על רקע נוף הנגב ובצידם צינור מים. עיצוב זה נלקח מציור של הצייר המפורסם ראובן רובין, בעיבוד של סטודיו וינד-סטרוסקי אשר צייר גם את השובל ואת האיור שהופיע על גבי מעטפת היום הראשון.

הנפקת מעטפת היום הראשון הרשמית

מאחורי הנפקת מעטפת היום הראשון של בול הנגב מסתתר סיפור מיוחד במינו. כמקובל באותן שנים, הכין השירות הבולאי למינויים מעטפת יום ראשון רשמית עליה הודבק בול ללא שובל, והיא הוחתמה מראש בחותמת מכונה תלת לשונית עם הכיתוב "אילת 26.12.1950". מספר זעום, ככל הנראה פחות מעשר מעטפות, הוכנו במשרדי השרות הבולאי עם שובל מלא והוחתמו בחותמת המכונה.

מעטפת היום הראשון הרשמית של השירות הבולאי

יש לציין כי בולים עם שבילים לא הוצעו למכירה לקהל הרחב ביום ההנפקה, ולא ניתן היה להשיגם בסניפי הדואר ברחבי הארץ אלא רק למחרת היום, ב-27.12.1950. לפיכך, לא הייתה כל אפשרות להכין באופן פרטי מעטפות יום ראשון ועליהן בול עם שובל מלא. המקום היחיד שבו הוצעו למכירה ביום ההופעה בולים עם שבילים, היה סניף הדואר של אילת, אשר נפתח באופן חגיגי באותו יום.

כאשר החלה ביום המחרת מכירת הבולים עם השבילים ברחבי הארץ, לא רבים טרחו להכין מעטפות מוחתמות עם בול הנגב. כתוצאה מכך גם מעטפות הנושאות את חותמת היום השני, שהוא למעשה היום הראשון בכל סניפי הדואר בארץ מלבד אילת, הן נדירות ביותר.

בול של תקווה

קבוצת אנשי פלמ"ח שנלכדה בידי הלבנונים, ונאלצה לשהות חודשים ארוכים בבית כלא בבירות, מצאה בבול הדואר הראשון של מדינת ישראל מקור להנאה, נוחם, עידוד וגאווה.

מאת: ד"ר דב גביש

מבין שלל הדמויות בהן נתקלו בולטת דמותו של ארסלן ביידון, שכינויו היה אבו חודור, אחד מבכירי הפושעים בכלא, אסיר לבנוני בעל השפעה, ששימש בתפקיד של מנהיג וראש חדר בכלא. אבו חודור, שלא נרתע מן הסוהרים ולא חשש להתפאר בחפצים שהוברחו אליו לכלא, פרש את חסותו על החמישה, השגיח לבל יתנכלו להם והפך עם הזמן לאיש סודם של חברי הפלמ"ח.

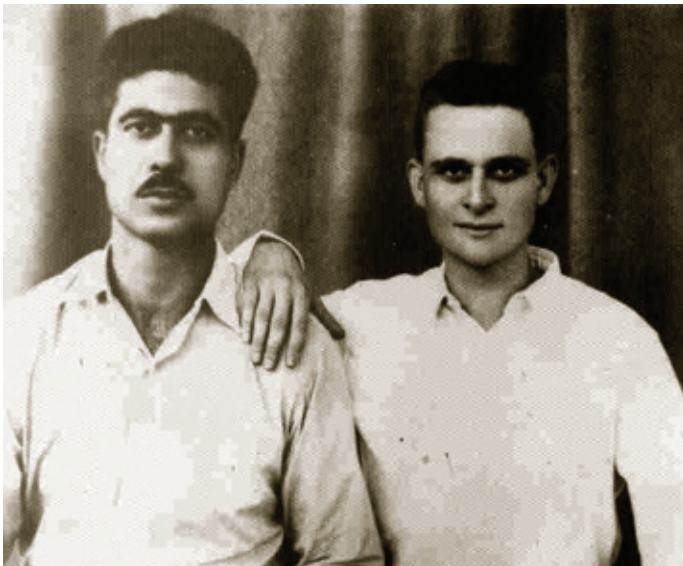
בשבעים לאחר חג הסוכות תש"ח, בבוקר יום ד' 22 באוקטובר 1947 [ח' חשוון תש"ח] יצאו מקיבוץ אילון שבצפון הארץ חמישה חברי פלמ"ח לסיור לאור היום בגבול ארץ ישראל-לבנון. יחיאל אוגדן (אז בלומנקרון), ישעיהו גביש, יהודה יהודאי, יצחק סלע (אז סלסטיאן) ואברהם ענבי, שנמנו על חברי הכשרת הפלמ"ח המגויסת של הנוער העובד בקיבוץ גבת, והשתייכו לגדוד הראשון של הפלמ"ח, לא שיערו לעצמם בבוקר יום הסיור כי חודשים רבים יחלפו בטרם יזכו לשוב חזרה לארץ.

במהלך הסיור נקלעה החוליה למארב שטמנו לה הלבנונים. חמשת חברי הפלמ"ח נתפסו, הועמדו לדין, ונדונו למאסר ממושך.

החיים בכלא

חמשת החברים החלו לרצות את מאסרם ב"כלא החולות", בית כלא לגברים שהיה ממוקם בדרום העיר ביירות. תחושת הניתוק מן הארץ הייתה קשה, במיוחד לאור המאורעות הסוערים של התקופה, והחרדה לגורל בני המשפחה והחברים שנותרו מאחור ולחמו בקרבות הקשים של מלחמת העצמאות.

אחד מחברי הקבוצה, יהודה יהודאי, רשם בכלא מעין יומן, בו תיאר את חייו וחיי חבריו מאחורי הסורגים, כתב על הקשיים איתם נאלצו להתמודד, וסיפר על האנשים בהם נתקלו.

משמאל לימין: אבו חודור, ישעיהו גביש

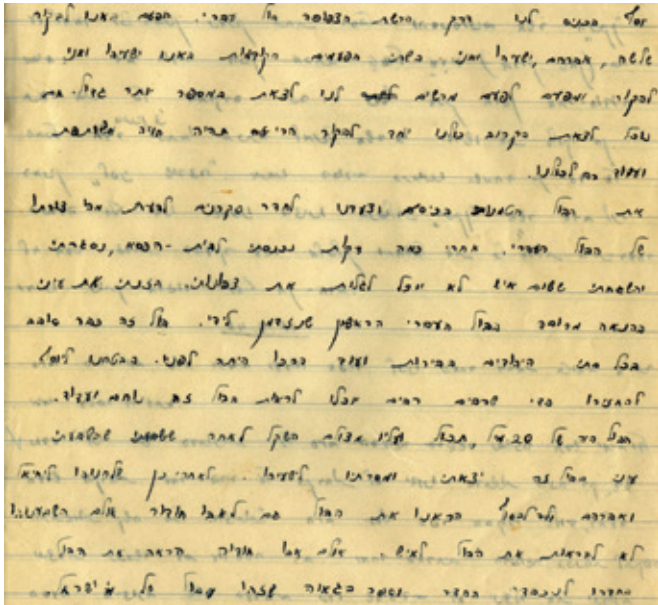
אדם נוסף שסייע רבות לחמשת האסירים מישראל היה יוסף סנה, שהיגר כעשרים שנים קודם לכן מירושלים לביירות, ושימש יחד עם אשתו ברוריה כבעליו של מלון "ספיר" ברובע היהודי בביירות, ואדי אבו-ג'מיל. יוסף, שנכלא פרק זמן מסויים ב"כלא החולות", עשה בתקופת מאסרו כל שביכולתו על מנת להקל על החמישה.

גם לאחר שחרורו לא נטש יוסף את חברי הפלמ"ח, ומדי כמה ימים שב לבקר אותם, עדכן אותם במהלך הקרבות בארץ והגניב אליהם חפצים חיוניים. לעיתים התירו הלבנונים לקיים את הביקור עם שניים או שלושה מחברי הקבוצה יחד, והמפגש המשותף העצים את החוויה. ביקורים אלו עודדו מאוד את רוחם של האסירים, ובמיוחד שימחו אותם החדשות על הצלחות הצבא הישראלי. באחד המקרים כתב

משמאל לימין: יצחק סלע, יחיאל אוגדן, אברהם ענבי, אדגר דנא, יהודה יהודאי, חיים יפה (אדגר דנא וחיים יפה - יהודים תושבי לבנון שנידונו למאסר על פעולה מחתרתית להגנת הרובע היהודי בביירות).

דף מיומנו של יהודה יהודאי

אחרית דבר

ביום 23 במרץ 1949 נחתם הסכם שביתת הנשק בין ישראל ולבנון. ישראל נסוגה מן השטחים הלבנוניים אותם תפסה, והשבויים שנלקחו על ידי שני הצדדים במהלך המלחמה, שוחררו. במסגרת ההסכם הוחזרו לישראל גם חמשת חברי הפלמ"ח, בתום "יום סיוור" שנמשך כשנה וחצי.

יהודה ביומנו "... הצבא העברי מתחיל לכבוש, והכיבושים רציניים וחשובים. לאחר הביקור שוחחנו בינינו ושתפנו את עצמנו בשמחת הכיבושים...".

"הזנתי את עיני בהנאה מרובה בבול העברי הראשון..."

ב-17 ביולי 1948 ביקר יוסף סנה את האסירים, והפעם הייתה לו עבורם תשורה מיוחדת. כך תיאר יהודה את הדברים ביומנו: "יוסף הכניס לנו דרך הרשת הצפופה בול עברי... את הבול הטמנו בכיסים, וצעדנו לחדר סקרנים לדעת מהי צורתו של הבול העברי. אחרי כמה דקות נכנסתי לבית הכסא, נסגרתי והשגחתי ששום איש לא יוכל לגלות את צפונותי. הזנתי את עיני בהנאה מרובה בבול העברי הראשון שהזדמן לידי. בול זה כבר סובב בכל בתי היהודים בבירות ועוד דרכו הייתה לפניו. הבטחנו ליוסף להחזירו כדי שרבים רבים יוכלו לראות בבול זה נוחם ועידוד. הבול היה של 20 מיל, תכול ועליו מצולם השקל. לאחר שהשבתי עיני בבול זה, יצאתי ומסרתיו לישעיהו. לאחר כן שלחננוהו ליחיאל ואברהם, ולבסוף

הראנו את הבול גם לאבו חודור אולם השבענוהו לא להראות את הבול לאיש. אולם אבו חודור הראה את הבול בחדרו לנכבדי החדר וספר בגאווה שזהו בול של ישראל"

"ובטח ישמח ויאמר שהחיינו"

מאת: משה רימר

הקאימקאם קיבל במתנה שלושה בקבוקי עראק, 200 סיגריות מיובאות ושישים פרנק במזומן, ובתמורה נכתב בפרוטוקול החקירה כי התוויות שהודבקו על המכתבים נועדו לפרסם את עסקי הפרדסנות של ראש הוועד, וכי האותיות י"ד שעל התוויות הן ראשי תיבות של שמו, יצחק דוד גולדנהירש (שמו האמיתי היה יצחק גולדנהירש, והתוספת "דוד" הומצאה בו במקום לצורך הפרוטוקול). בנוסף התחייב גולדנהירש להפסיק להדביק את "תוויות הפרסומת" על מכתבי פתח תקווה.

הנפקת הבול העברי התקבלה בהתלהבות על ידי המתיישבים היהודים כפי שניתן ללמוד ממכתבו של צבי הירשפלד מראשון לציון:

"הגני שולח לך בזה שני בולים תווים מרקאות פוסט של המושבה פתח תקווה ובטח ישמח ויאמר שהחיינו. לומר הבולים האלה המה להפוסט הפנימי של פתח תקווה ליתר המושבות ובקרוב יופיע גם פה במושבתנו מרקאות כאלה ויתן הנותן שבקרוב יתחיל גם כסף עברי לעבור בשוקי ציון".

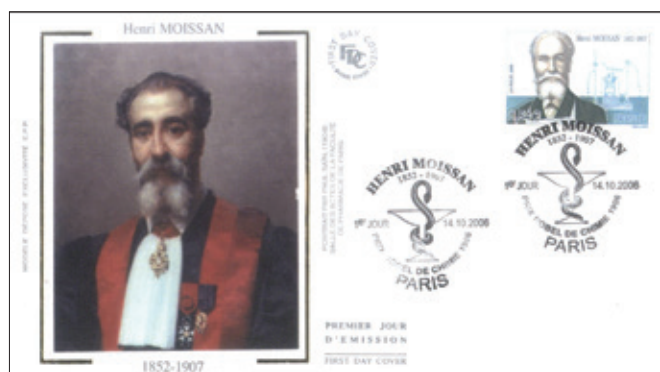
בשנת 1909 התמנה יצחק גולדנהירש לראש הוועד של המושבה פתח תקווה, ומיד עם כניסתו לתפקיד החל בביצוע רפורמות לטובת התושבים. בפתח תקווה של אותם ימים לא פעל סניף דואר, ומי שביקש לשלוח מכתב, נאלץ לכתת רגליו עד ליפו הרחוקה. יצחק גולדנהירש הגיע להסכם עם מנהל הדואר האוסטרי על פתיחת סניף של הדואר האוסטרי במושבה.

בהסכם נקבע, כי על כל מכתב שישלח מפתח תקווה תודבק תווית מיוחדת שהונפקה על ידי וועד המושבה. הדואר האוסטרי התחייב להוביל ללא תשלום את המכתבים המיועדים למושבות האחרות בארץ ישראל, ובתמורה יעדיפו תושבי פתח תקווה לשלוח את מכתביהם לחוץ לארץ באמצעות הדואר האוסטרי.

בשנת 1910, הלשינו יריביו הפוליטיים של יצחק גולדנהירש לשלטון התורכי על דבר קיומו של ההסדר. גולדנהירש זומן לחקירה בפני הקאימקאם ביפו, והואשם בשיתוף פעולה עם המעצמה האוסטרית כנגד השלטון התורכי. בהשתדלותו של המלונאי בצלאל קמיניץ נחלץ גולדנהירש מצרה.

הנרי מויסן ופרידה קאלו

בדרך כלל איננו מתלוננים על העדר הנפקות בנושאים יהודיים בצרפת. ההיפך הוא הנכון. הדואר הצרפתי נדיב למדי בהנפקת פריטים המזוהים כיודאיקה, אבל, כפי שכבר נאמר, ללא סמלים יהודיים בולטים. בשנת 2005 הופיעו בצרפת חמישה בולי דואר עם מוטיבים יהודיים: רש"י, הפילוסוף ריימונד אהרון, הרב יעקב בפלן, 250 שנה לקהילת ננסי, וציורו של קאמיל פיסרו. גם בשנת 2006 הופיעו חמישה פריטים עם מוטיבים יהודיים: הכימאי בעל פרס נובל הנרי מויסן, פסל משה, הפילנטרופ אלברט כהן, וליברטות לאופרות של מוצרט (שנכתבו בידי יהודיים).

בול יודאיקה הראשון לשנת 2007 הוא זה שהוקדש לשואה. בחודש יוני הקרוב יופיע בול זיכרון שיוקדש לזכרה של הציירת המקסיקנית היהודייה, פרידה קאלו.

בגרמניה - המרכז היהודי במינכן

גם דואר גרמניה נדיב בהנפקת בולי יודאיקה, והקדיש לאחרונה לפחות שני בולים לנושא שלנו. האחד הוקדש לפובליציסטית חנה ארנד (כפי שפורסם בגיליון מספר 64 של שובל) ונתה הופיע בול המוקדש לקהילה היהודית במינכן. הבול מראה קטע מסוגן וצבעוני של מגן דוד.

מאת: אריה לין

הבול שלא הופיע...

לקראת יום השואה הבין-לאומי, שנקבע על ידי האו"ם ליום 27 בינואר, הופיע בצרפת בול זיכרון מיוחד. בבול שנבחר מופיע הפנתיאון, בו נקבע לוח מיוחד לכבוד הצרפתים שפעלו למען הצלת יהודים בשואה, ובו גם מתקיים הטקס המיוחד לציון יום השואה הבין-לאומי. בנוסף הונפקה חותמת אירוע לכבוד חסידי אומות העולם הצרפתיים. הבול וחותמת האירוע הופיעו ביום 18 בינואר 2007.

מספר שבועות לפני מועד הופעת הפריטים, קבלנו מידע רשמי מצרפת ובו תצלומים של הבול והחותמת המתוכננים להנפקה. אלו היו פריטים אחרים לגמרי, ושניהם משמעותיים בהרבה מבחינת היודאיקה וזיכרון השואה. הן הבול, המראה עץ שבשורשיו הטלאי הצהוב עם המילה "יהודי", והמסמל עץ שצמח מחדש על שורשי השואה, והן החותמת עם מגן הדוד, נוגעים ישירות בפן היהודי.

משום מה, הבול והחותמת לא הופיעו, על אף הפרסום המוקדם וזאת ללא הסבר משכנע. לדעתנו, ככל הנראה היו מחאות נגד הבול ה"יהודי מדי", ואף על פי שהוא נקבע להופעה ופורסם ברבים, נדחתה הופעתו. בול הפנתיאון שהופיע במקומו, אמנם משרת את המטרה אבל אין בו סממנים יהודיים כלשהם. חבל.

בגלויה יש שלושה מרכיבים בנושא יודאיקה ושלושתם "כשרים" למהדרין:

- בול שהוקדש ליצירה ספרותית של המשורר הלאומי הפולני אדם מיצקביץ ובו דמות הגנג היהודי "ינקל".
- ציור של "כליזמר" המנגן בכינור, בתוספת הנוסח "פסטיבל תרבות יהודית", בפולנית.
- חותמת המציגה אף היא את דמות המנגן היהודי. בס"ה זהו הרכב מוצלח ופריט נחמד באוסף יודאיקה.

תודה על תרומת בולים לנוער

למשה קול-קלמן, מקיבוץ להב
 לד"ר אברהם אריאל, מנתניה
 לישעיהו ביק, מירושלים
 לגב' בן-אמיר מריון לזכר ד"ר ארתור פירסט ז"ל
 לבומשטיין חיים, מרמת-השרון
 לגב' וולזרי, לזכרו של ד"ר וולזרי ז"ל
 לזאב הירשברג, מר"ג
 לפאול שוורץ, מב"ש
 לכדורי עזרא, מת"א
 לצילה גלילי, מראש פינה
 לצבי בית טוב, מבתי-ים
 לאסתר אסטריק, מת"א
 לבר-אילן ברכה, מב"ש
 לשלמה מזרחי, מת"א
 למשפחת שמיר, מת"א
 לאלירן כהן לזכרו של יעקב טראובה ז"ל
 לחיים אברמוביץ, מיהוד

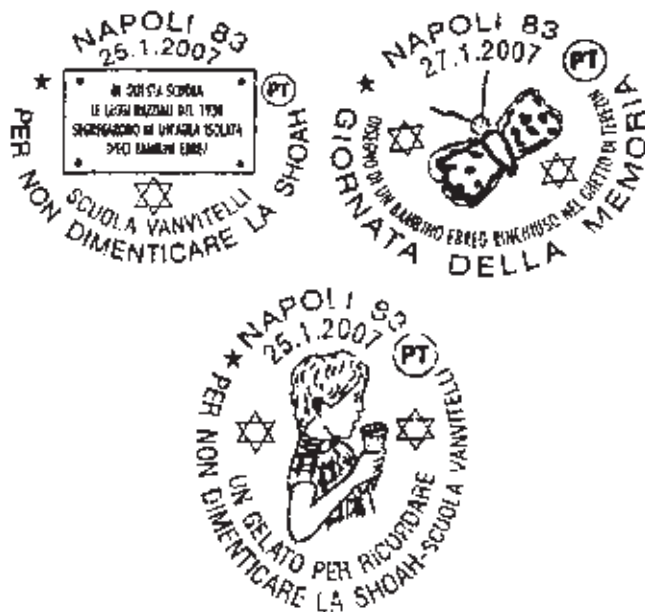
תודה על תרומת ספרים לספרייה

למשה בורשטיין, מירושלים

"ארץ ישראל" - באיטליה

באיטליה הופיעו לאחרונה מספר חותמות מעניינות עם סמלים יהודיים, בעיקר בנושא השואה.

בעיר נאפולי הוטבעו בחודש ינואר השנה שלוש חותמות בבתי ספר שונים בעיר, בהם התקיימו תערוכות והרצאות בנושא השואה. בכולן סיסמאות דוגמת "לזכור ולא לשכוח", "לזכר ילדי גאטו טרזין" וכדומה. גם בעיר גנואה הוטבעה חותמת מיוחדת הקוראת לזכור את

השואה. החותמת הונפקה ביום 9 במרץ 2007.

חותמת מעניינת נוספת, הופיעה ביום 5 במארס 2007, והוקדשה למבצעי ההעפלה, שיצאו מחופי איטליה לארץ ישראל בשנים שאחרי מלחמת העולם השנייה, כששערי המולדת ננעלו ע"י השלטון הבריטי.

בחותמת ניתן להבחין במפת איטליה ממנה יצאו ספינות המעפילים לחוף המבטחים בא". השם "ארץ ישראל" מופיע באותיות עבריות ואילו השמות כמו "חוף הכרמל" ו"עתלית" מופיעים באיטלקית.

פולין - פסטיבל תרבות יהודית

בחודשים ספטמבר - אוקטובר 2006 התקיים בעיר וארשה פסטיבל התרבות היהודית. דואר פולין כיבד את האירוע בהנפקת גלויות זיכרון מיוחדת וחותמת אירוע. הגלויה היא מן הסוג של גלויות ללא בול, המונפקות בפולין באופן רשמי במהדורות קטנות, אך לעתים קרובות.

עסקי אוויר

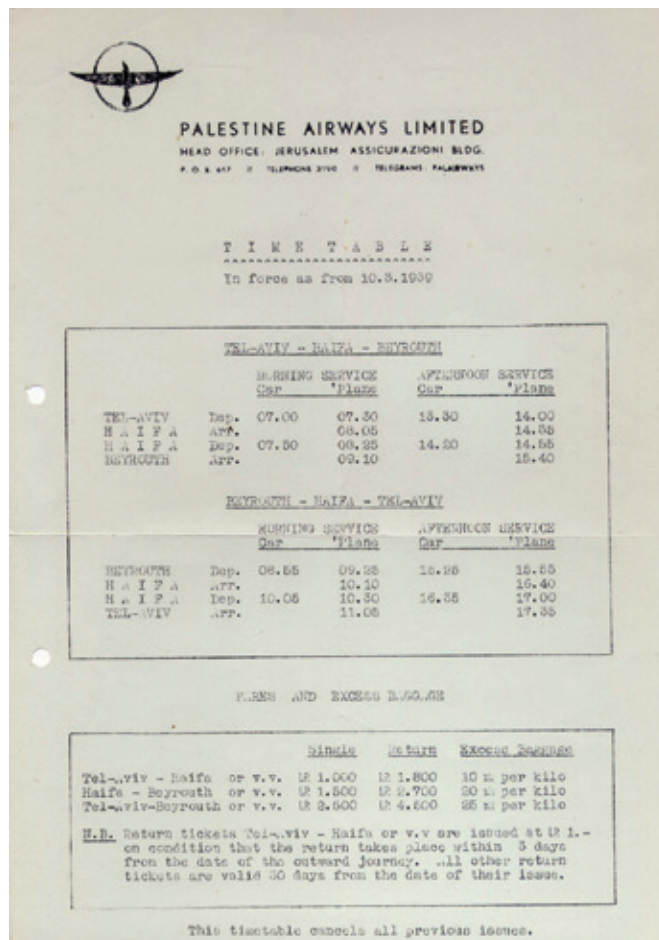
סוחר בולים חיפאי יוזם משלוח ראשון של מכתבים בטיסת פנים בין חיפה ותל אביב.

מאת: מוטי קרמנר

בשנת 1938, על רקע המרד הערבי, יזם פנחס רוטנברג את הקמתו של שדה תעופה חדש בצפון תל אביב (לימים "שדה דב"), בסמוך לאתר הבנייה של תחנת הכוח רדינג אותה בנה על גדת הירקון. חברת "נתיבי אוויר ארצישראליים" העבירה את פעילותה מלוד לשדה החדש, והפעילה טיסות פנים בין חיפה וצפון תל אביב. עם הזמן הורחב השרות, ונרכשו מטוסים נוספים. מלבד הטיסות הסדירות, הפעילה החברה גם טיסות שכר וטיסות סיור קצרות בשמי הארץ.

ביום 28 באוקטובר 1938 המריא מחיפה אחד ממטוסיה של חברת התעופה "נתיבי אוויר ארצישראליים בע"מ" ועשה דרכו לעבר שדה התעופה של תל אביב. מלבד הנוסעים ומטענם נשא המטוס על סיפון מספר מכתבים שיועדו לתל אביב. הייתה זו טיסת הפנים האזרחית הראשונה בארץ ישראל ששימשה להובלת דואר.

אחד המכתבים האלו נמצא באוספו של ירי רימון, יחד עם שורה של מסמכים נוספים הקשורים לתולדותיה של חברת התעופה הארץ ישראלית הראשונה.

פעילות "נתיבי אוויר ארצישראליים בע"מ"

בסוף שנת 1934 הוקמה חברת התעופה הארצישראלית המסחרית הראשונה, ונרשמה בלונדון תחת השם PALESTINE AIRWAYS (נתיבי אוויר ארצישראליים). החברה הוקמה על ידי פנחס רוטנברג, מי שידם והקים את חברת החשמל, ולימים נודע בכינוי "הזקן מנהריים".

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הופסקה פעילות החברה, ובאוגוסט 1940 מטוסיה הוחרמו והופעלו ע"י חיל האוויר המלכותי הבריטי לטובת המאמץ המלחמתי.

לקריאה נוספת:

The Aero-Postal History of Palestine and Israel 1919-1949, HLPH, 859-860.

הובלת דואר במטוסי החברה

בחודש מרץ 1940 פנה ד"ר צירקר, סוחר בולים תושב חיפה, אל הנהלת חברת "נתיבי אוויר ארצישראליים", וביקש לברר ממתי החלה החברה להעביר משלוחי דואר במטוסיה. במענה לפנייתו, קיבל ד"ר צירקר את התשובה הבאה:

אדון נכבד

בהתייחס למכתבך ממרץ 1940, הרינו להודיעך כי מועד המשלוח הראשון של דואר במטוסי החברה שלנו מתל אביב לחיפה ובכיוון ההפוך, היה יום 28 באוקטובר 1938.

שלך בנאמנות
נתיבי אוויר ארצישראליים

הייתה לד"ר צירקר סיבה טובה להיות מרוצה מתשובה זו. סוחר הבולים בעל היוזמה הכין בשנת 1938 שישה עשר מכתבים שהיו מיועדים כולם למר הנס קאופמן, שדרות רוטשילד מספר 29, תל אביב. ד"ר צירקר העלה את המכתבים למטוס בחיפה, ואלו נמסרו לתעודתם בתל אביב.

מעבר למכתביו של ד"ר צירקר לא הובילה החברה באותו יום מכתבים נוספים כלשהם. למעשה, עד כמה שידוע לנו, לא הובילה החברה בטיסותיה הפנים ארציות מכתבים נוספים כלשהם משך כל שנות פעילותה. מועד המשלוח הראשון היה גם מועד המשלוח האחרון. אמנם ידוע כי בשנת 1939 הובילה החברה מכתבים מביירות ללוד, אולם בכל הקשור לקו תל אביב - חיפה, היו עסקי דואר האוויר לא יותר מאשר עסקי אוויר.

דואר אוויר - כחץ מקשת

מאת: משה רימר

כותבין על החץ, וזורקין חוץ לחומה; וכתבו על החץ וזרקו חוץ לחומה, לומר שרבן יוחנן בן זכאי מאוהבי קיסר הוא".
 עדות דומה, על שימוש בחיצים לצורך העברת ידיעות מתוך עיר נצורה, ידועה לנו גם מן התקופה הצלבנית. בעת המצור שהטיל מלך אנגליה ריצ'ארד לב הארי על עכו בזמן מסע הצלב השלישי, העביר אליו מרגל מתוך העיר המוסלמית הנצורה ידיעות על מצבם הנואש של הנצורים. המרגל הצלבני כתב את הידיעות בלטינית, יוונית ואפילו בעברית, הצמיד את המכתבים לחיצים וירה אותם אל מעבר לחומות אל מחנה הצלבנים.

לטובת חוקרי תולדות הדואר של ארץ ישראל, המנסים לאתר מתי נעשה השימוש המוקדם ביותר בדואר אוויר בארץ, אני מבקש להצביע על עדות מעניינת המתוארת במקורות מתקופת המשנה והתלמוד. אמנם אין מדובר בדואר אוויר כפי שאנו מבינים אותו כיום, אולם בספר "אבות דרבי נתן" (ד', ה') מספר הדרשן על הדרך בה העבירו מרגליו הרומאים של הקיסר אספסיינוס ידיעות מתוך ירושלים הנצורה:
 "היו לאספסיינוס אנשים שרויין כנגד חומותיה של ירושלים וכל דבר ודבר שהיו שומעין, היו

עדות בכתב

בקיבוץ תל יצחק פועל זה שנים רבות "משואה", המכון ללימודי השואה. כחלק ממלאכת הקודש המתבצעת במקום אוספים אנשי המכון מכתבים ופריטים בולאיים מתקופת השואה, ומתעדים את הסיפורים המרגשים המופיעים בהם.

מאת: **משה רימר**

מסמכים ומכתבים על פי שם המסמך. בעתיד ניתן יהיה לצפות גם במסמך עצמו ולקרא את תוכנו.

הדרכה

עיקר מטרתו של מכון "משואה" היא להעביר את הידע וההבנה על שהתרחש בדור השואה לתלמידים בחטיבות הביניים ולצעירים בגיל צבא. תוכנית הפעילות של המכון כוללת סמינרים וימי עיון בהם מתמקדים בלימוד תקופת השואה והאתגרים הבלתי אפשריים בפניהם הועמדו היהודים בארצות הכיבוש הנאצי.

בעזרת תוכן המכתבים שבארכיון יכולים התלמידים להביט אל מציאות החיים כפי שתיארו אותה בני אותו הזמן. אנשי המכון עמלים להבין את הקודים בהם השתמשו היהודים על מנת להתגבר על מגבלות הצנזורה הגרמנית, ולפרש למבקרים את האמת לה כיוונו כותבי המכתבים.

אוספי הבולים שנתרמו למכון משמשים את המדריכים להמחשת האידיאולוגיה הנאצית המשתקפת מן הבולים בני הזמן. על זיכרון השואה בדור שלאחר המלחמה וכיצד נתפסו והובנו האירועים לומדים המבקרים מעיצוב הבולים שהונפקו בשישים השנים האחרונות. כחלק מן המכון פועל מוזיאון, הכולל מספר תצוגות המשקפות את תקופת השואה מזוויות שונות. אחד מחדרי התצוגה מתמקד בנושא דואר השואה, ואני ממליץ מאוד על ביקור במקום.

ראשיתו של ארכיון דואר השואה ביוזמה שגילה נפתלי צחר ז"ל. נפתלי, שהיה ארכיונאי במקצועו ואספן בולים בתחביבו, החליט יום אחד כי הגיע הזמן לארגן את המכתבים מתקופת השואה, שהגיעו לידי משלושה אנשים יוצאי עיר מולדתו בפולין. הוא חבר להנהלת מכון "משואה" והחל בהקמת מוזיאון דואר השואה.

בשנת 1993 התפרסם בעיתון "שובל" (גיליון מספר 3) ראיון עם נפתלי צחר, בו סקר את תולדות המוזיאון ואת תוכניתו להרחבתו בעתיד. בימים אלו נפגשתי עם הגברת איילה פלד ומר בועז טל, מנהלי הארכיון, על מנת להתרשם מהפעילות המתבצעת במכון.

ליקוט הפריטים שבאוסף המוזיאון

האוספים הראשונים נתרמו למוזיאון על ידי אנשים שהכירו אישית את נפתלי צחר והעבירו לידיו את האוצרות שצברו. עיקר החומר הגיע מסוחר יהודי עשיר בשם אלפרד שוורצבאום, שעזב בשנת 1940 את פולין והתיישב בשוויץ. הוא עמד בקשר מכתבים רצוף עם חבריו שנתרו בפולין, והשתדל לסייע להם ככל יכולתו.

כאשר עלה שוורצבאום לישראל, הביא עימו את מאות המכתבים שצבר ומסר אותם לנפתלי. מגרעין ראשוני זה הלך האוסף ותפח בזכות תרומות רבות של אנשים שהפקידו את המכתבים שברשותם בידיו של נפתלי על מנת שישמרו ושישמשו לצורך הדרכה ולימוד.

לאחר מותו של נפתלי צחר ז"ל המשיכו אנשי מכון "משואה" לטפח את האוסף, ולהעשיר אותו בעזרתם האדיבה של תורמים רבים. כיום מונה חטיבת דואר השואה בארכיון המכון למעלה מששת אלפים וחמש מאות מכתבים וגלויות מקוריים מתקופת השואה.

תיעוד ושימור

אלפי הפריטים שהצטברו בארכיון המכון עלולים היו לשכב כאבן שאין לה הופכין אלמלא הפעילות הענפה המתבצעת לתיעוד המכתבים. בעזרת תרומות שקיבל המכון נסרקים כל המכתבים למאגרי מחשב, ומצולמים למיקרופילם. המידע הרשום בהם מוקלד, וכל המכתבים מתורגמים לעברית משפות המקור הרבות בהן נכתבו.

מטרת עבודת הענק הזו היא להעמיד בסופו של דבר את כל העושר העצום של המידע לרשות הציבור הרחב באמצעות רשת האינטרנט. כבר כיום ניתן להיכנס אל אתר האינטרנט המקיף של המכון (<http://www.massuah.org.il>) ולאתר בעזרת מנוע החיפוש

זוכרים את שואת יהודי אירופה

מאז הוכרז על ידי האו"ם יום 27 בינואר כיום הזיכרון השנתי לשואת יהודי אירופה במלחמת העולם השנייה, עוד ועוד מדינות בוחרות לציין את היום על ידי הנפקת בול זיכרון מתאים. ביום 27 בינואר השנה הנפיקה רומניה בול מיוחד לציין יום השואה הבינלאומי.

הבול הונפק בגיליונות של 32 בולים וארבעה שבלים הצמודים לשורה התחתונה בגיליון. בנוסף הונפק גיליון קטן המכיל שמונה בולים.

יש לצפות כי תופעה זו תתרחב בשנים הקרובות, ומדינות רבות נוספות ינפיקו בולים שיסייעו לשמר את זכר השואה.

הבול הנדיר "ג'ני ההפוך" נמכר באינטרנט

בול ה"ג'ני ההפוך" ממשיך לעורר תשומת לב בעולם הבולאות. ביום 20 בפברואר 2007 נמכר עותק של הבול המפורסם באמצעות רשת האינטרנט באתר המכירות הפומביות אי-ביי. הבול (מפוזיציה 83 בגיליון) הועמד למכירה על ידי בית המכירות Matthew Bennett International.

הבול שמחירו הקטלוגי בקטלוג סקוט הוא 275 אלף דולר, והוערך על ידי המוכר במחיר של 150 - 200 אלף דולר, נמכר בסופו של דבר במחיר של 210 אלף דולר. בנוסף שילם הקונה עמלה של 20%.

טעות מביכה ברישום שם המדינה באוסטריה

בשנת 2008 מתוכננת להתקיים באוסטריה תערוכת הבולים הבינלאומית "וויפה 2008". לקראת האירוע הנפיק הדואר האוסטרי בול מיוחד בעל תוספת ערך שנועד לסייע במימון התערוכה. ביום 26 באוגוסט 2006 הונפק הבול שהודפס בצורת משולש ועוטר בצבעים בוהקים.

שם המדינה והערך הנקוב הודפסו בצבע כסף, וקשה מאוד היה לקרוא את הכיתוב שעל הבול. זו הסיבה שזמן רב איש לא שם לב לטעות הכתיב המביכה שנפלה בעת הכנת הבול. האות R נכתבה בשם המדינה שלוש פעמים, במקום פעמיים בלבד, OSTERREICH במקום OSTERREICH. חלפה כמעט חצי שנה עד שהטעות

התגלתה והתפרסמה בעיתונות הבולאית. הדואר האוסטרי נהג בחוכמה רבה על ידי כך שהודה בטעות, אולם לא הפסיק את מכירת הבול ולא ניסה להדפיס מהדורה מתקנת. פעולות כאלו שבוצעו בעבר על ידי מנהלות דואר ברחבי העולם רק גרמו להעצמת ההתקשורת של הטעות.

"בול לנצח" הונפק בארצות הברית

בחודש מאי הקרוב עומדים לעלות תעריפי הדואר בארה"ב, ומחירו של מכתב רגיל יהיה 41 סנט במקום 39 סנט כיום. על מנת להימנע מהצורך להנפיק בול בערך של שני סנט אותו יוכלו האנשים להדביק על המכתב בצמוד לבול הקיים, יזם הדואר האמריקאי את הנפקתו של בול חדש, אותו הוא מכנה "בול לנצח" (Forever Stamp). הבול הונפק ביום 12 באפריל, ונמכר במחיר של 41 סנט.

הדואר האמריקאי מתחייב כי בול זה יישאר בתוקף למשלוח מכתב רגיל ללא קשר לעליה עתידית במחירו משלוח הדואר.

בארה"ב יקראו בתי דואר על שמות חללים

לאחרונה התפרסם כי כוונת גורמים שונים בארצות הברית ליזום תוכנית ולפיה יקראו בתי דואר ברחבי המדינה על שמות חללי צבא ארצות הברית. הצעת חוק בנושא הוגשה בקונגרס האמריקאי על ידי אחת מחברות הבית ואושרה. כעת ממתינה הצעת החוק גם לאישור הסנט.

בחודמת הדואר של הסיני יופיע שמו של החלל, והוא יוטבע על כל דבר דואר שישלח מאותו סניף. לטענת יוזמי החוק יסייע הדבר לשמירת זכרם של הנופלים.

הבול התפרסמה בכלי תקשורת רבים ובעיקר בערוצי הספורט.

הנהלת הדואר השוויצרי הודיעה כי אין בכוונתה להמשיך ולהנפיק בולים הנושאים את דמותם של אנשים בחייהם, וכי המדובר היה בבול מיוחד במינו לו זכה אדם שהוא מיוחד במינו. ימים יגידו אם ידבקו השוויצרים במדיניות זו, או שההכנסות ממכירות הבול לשוק אספני מזכרות הספורט תשכנע אותם לאתר עוד אדם "יחיד במינו".

בולים בתנועה

הדואר השוויצרי ממשיך לחדש ומחפש ללא הרף דרכים נוספות לעדכן את מדיניות ההנפקה שלו ולהפוך את הבולים ליפים, מעניינים ומושכים יותר. ביום 10 במאי 2007 יונפקו בשוויץ שני בולים חדשים לציון מלאת 100 שנה למוזיאון התקשורת בברן.

ביום 23 בינואר 1997 התקיים טקס חגיגי ובו נחשפה זהותו של הזוכה בפרס, סר דונלד ברדמן, ספורטאי וותיק ומוערך מאוד באוסטרליה, שחקן קריקט שהביא כבוד רב למדינתו.

מאז ממשיכה אוסטרליה במסורת, ומיד שנה מונפקים בולים לכבודו של האדם שנבחר באותה השנה להחזיק בתואר "אגדה אוסטרלית".

גם לשוויץ יש אגדות משלה

בתחילת 2007 הודיע השירות הבולאי השוויצרי על הכוונה להנפיק בול מיוחד לכבודו של הטניסאי רודה פדרר, הנחשב כיום כטניסאי הטוב בעולם. פדרר דורג לראשונה במקום הראשון לאחר שזכה באליפות אוסטרליה בפברואר 2004, ומאז שמר ברציפות על מעמדו בראש טבלת הטניס העולמית.

הדואר השוויצרי, שביקש ליצור אוירת חגיגה סביב ההנפקה המיוחדת, שמר בסוד את העיצוב של הבול, והתכונן ליום החשיפה בעשרה באפריל 2007.

היום הגדול הגיע, והדואר זכה לכל החשיפה שרק יכול היה לקוות לה. הנפקת

השם "טייוואן" מופיע על בולי טיוואן

נשמע מוזר שכותרת כזו נחשבת לחדשה בולאית, אבל מאחורי הכותרת התמימה מסתתר מאבק רווי יצרים ורגשות לאומיים.

עד שנת 2003 שירותי הדואר בטייוואן ניתנו על ידי ארגון ממשלתי שנשלט על ידי משרד התחבורה והתקשורת. בשנת 2003 הוקמה חברה ממשלתית בשם Chungghwa Post (שפירושו "שירות הדואר הסיני") שסיפקה את השירות לאזרחים.

יש לדעת כי מצבה של טיוואן מסובך למדי בכל הקשור לקשרי הדואר עם ארצות אחרות. בהשפעת סין העממית גורשה טיוואן בשנת 1972 מאיגוד הדואר הבינלאומי, וכל תעבורת הדואר ממנה ואליה חייבת לעבור דרך מדינה שלישית.

ביום 9 בפברואר 2007 הודיע נשיא טיוואן כי שמה החדש של חברת הדואר יהיה "דואר טיוואן". מאחר ונשיא טיוואן ידוע בדעותיו הנחרצות בעד עצמאות טיוואן ובעד הניתוק מסיין, יש שראו בהצהרה זו צעד נוסף בדרך לניתוק המוחלט מסיין. מתנגדיו של הנשיא ערכו הפגנות כנגד שינוי השם, אולם לעת עתה השינוי נותר בתוקף.

אספני הבולים שהתרגלו עד כה לראות את הכיתוב "הרפובליקה של סין" על בולי טיוואן, יצטרכו להתרגל לתופעה "המוזרה" ששמה של המדינה יופיע במפורש על בוליה.

אגדה בחיי

אגדה אוסטרלית

לפני כעשר שנים, בחודש ינואר 1997, הודיע הדואר האוסטרלי על שינוי מדיניות בכל הקשור להנפקת בולים הנושאים את דמותם של אנשים חיים. עד אז מקובל היה שרק בני משפחת המלוכה זוכים להופיע על בולים בעודם בחיים.

הדואר האוסטרלי יזם תחרות שנתית לבחירת אדם, או מספר אנשים, שיזכו בתואר הנכסף "אגדה אוסטרלית", ודמותם תופיע על בול שיונפק במיוחד לשם כך.

משך חודשים מספר קידם הדואר את התוכנית, ושמר על פרטי הזוכה בסודי סודות. הבולים הוצעו למכירה מוקדמת מבלי שהקונה ידע מה הוא עתיד לקבל.

שהיו במקור חלק מאותה תמונה. בהתבסס על הטכנולוגיה הזו, הכין הדואר השוויצרי בולים בהם מתוארת שורה של אנשים המעבירים ביניהם סוד מפה לאוזן. המחזיקי בול רואה למעשה מעין סרט קצר הממחיש בפניו את המושג תקשורת. השילוב של הרעיון היצירתי יחד עם השימוש הנכון בטכנולוגיה מתקדמת הוא המפתח לייצור בולים יפים ומעניינים.

הטכנולוגיה מאפשרת כיום להציג מספר גדול יותר העשוי להגיע עד חמישים תמונות שונות.

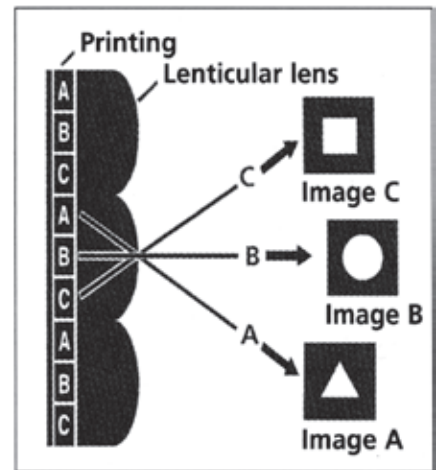
פני השטח של הבול המודפס בשיטה זו נראים כרצף של פסי פלסטיק שצורתם כצורת חצי גליל והמשמשים כעדשה. התמונה על עצמה מפורקת לפסים דקים, ומפוזרת על פני הבול בצידן האחורי של העדשות, כך שמנקודת מבט מסוימת יראו רק אותם פסים

כדי להפוך את הבולים למעניינים, הם הודפסו תוך שימוש בחומר פלסטי מיוחד דמוי עדשה.

טכנולוגיה זו מאפשרת להדפיס על פני הבול מספר תמונות שונות כך שעם כל שינוי זווית מבט תתגלה לעין הצופה תמונה שונה. בעבר ניתן היה להציג בשיטה זו שתיים או שלוש תמונות לכל היותר, אולם ההתקדמות

תמונות הבול מזוויות מבט שונות

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M - MAIL AUCTIONS

המכירה הבאה מס' 19, תתקיים בספטמבר 2007

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. **חול:** אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות.

נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט וישראל

מענינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחול.

***

כתובתנו: דיזינגוף סנטר - תל אביב - ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: ימי א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:

Exclusive Agency in Israel of LINDNER

חבר באגודות: **I.S.D.A. - I.F.S.D.A.**

http://www.romano.stampcircuit.com

Email: romano@stampcircuit.com

טל. / פקס 972-3-5282790

הנחש מגן עדן הופיע בבול מצ'כיה

בשנת 2005 פנה הדואר הצ'כי לקהל הרחב וביקש להגיש הצעות לבולים חדשים. בין 470 התשובות שהתקבלו התקיימה תחרות, והבול הזוכה הונפק בשנה שעברה. השנה הגיע תורו של הבול שזכה במקום השני בתחרות, וביום 21 בפברואר הונפק הבול הנושא את דמותו של הנחש מגן עדן. על מעטפת היום הראשון מופיע הציור המלא של הנחש יחד עם העץ והתפוח.

פריטי לבוש מסורתיים בבולי פורטוגל

מזה מספר שנים מנפיקה פורטוגל בולים ועליהם הלבוש המסורתי הנהוג בחבלי הארץ השונים המרכיבים את המדינה. גם השנה הונפקה ביום 28 בפברואר סדרה בת עשרה בולים, בתוספת גיליונית זיכרון המכילה ארבעה בולים נוספים. כל הבולים ממוקדים השנה בפריטי לבוש מיוחדים.

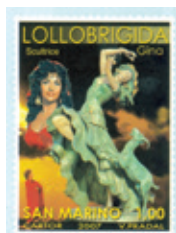
צמחים ופרחים בבולי אירלנד

ביום 17 במרץ חוגגים מידי שנה במקומות רבים בעולם את יומו של סט' פטריק. לכל מקום אליו הגיעו המהגרים מאירלנד, הם לקחו איתם את המסורת לחגוג את יומו של

של קוריאה ולהפוך אותה לחלק בלתי נפרד מיפן. על קוריאה הוטל לשלם פיצויים ליפן בסכום עצום שהלך ותפח, תוך שהיפנים מאיימים שאי תשלום החוב יגרור את סיפוחה של המדינה. בקוריאה הוקמה תנועה עממית שקראה לתושבים להתגייס ולסייע בהחזר החוב. יש דוגמאות רבות להקרבה שגילו תושבי קוריאה למען מדינתם, החל באנשים שויתרו על עישון לשלושה חודשים ותרמו את הכסף שחסכו, ועד נשים שתרמו את תכשיטי הזהב שברשותן. על הבול מופיעה טבעת נישואין מזהב לציון תופעת ההתגייסות למען הכלל.

ג'ינה לולובריגידה מציירת את עצמה

ביום 23 בינואר 2007 הונפקה בסן מרינו סדרה בת ארבעה בולים המוקדשים לדמותה של שחקנית הקולנוע הידועה ג'ינה לולובריגידה. את עיקר פרסומה רכשה השחקנית בשנת 1956, כאשר גילמה לצידו של אנטוני קווין את דמותה של אזמלדה בסרט "הגיבן מנוטרדם". כוכבת הקולנוע לשעבר הקדישה הרבה מזמנה לעבודת צדקה למען ילדים רעבים, והתפרסמה גם בזכות כישורונותיה בתחום הציור, הפיסול והצילום.

סן מרינו מכבדת את אספני הבולים

לפני כשנה הלך לעולמו אלסנדרו גלאראי, שהיה אספן בולים ומומחה לבולאות ותולדות הדואר של סן מרינו. ביום 23 בינואר 2007 הנפיקה סן מרינו בול לזכרו.

גילוף עץ בתאילנד

ביום 1 בפברואר 2007 הונפקו בתאילנד ארבעה בולים המוקדשים לקידום תערוכת הבולים "בנגקוק 2007" העתידה להתקיים בחודש אוגוסט הקרוב. בבולים מוצגות דמויות מגולפות בעץ של ילדים קטנים בלבוש תאילנדי מסורתי. גילוף בעץ היא אומנות עתיקת יומין בתאילנד, והאגודה המקדמת את המשך המסורת נתמכת על ידי בית המלוכה.

קוריאה מעודדת שיתוף ועזרה הדדית

ביום 14 בדצמבר 2006 הונפקו בקוריאה שני בולים שנועדו לקדם את רעיון העזרה ההדדית בין תושבי המדינה. בבולים מוצגת התפיסה ולפיה שיתוף אין משמעותו חלוקת הרכוש הפרטי לאחרים, אלא ניצול לטובת הכלל של המשאבים העומדים לרשות האדם. קבוצה שכל החברים החיים בה פועלים כך, מאפשרת לכולם חיים טובים ועשירים יותר. באחד הבולים מופיעה דמותו של אדם הנוטע עץ ומשקה אותו תוך מחשבה על התועלת הצפויה לו ולאחרים בעתיד.

בבול נוסף, שהונפק ביום 21 בפברואר 2007, מקדמת קוריאה את אותו הרעיון והפעם על ידי ציון מאורע היסטורי שהתרחש לפני מאה שנה. בשנת 1907 הייתה קוריאה נתונה לכיבוש צבאי של היפנים, ששאפו לבטל את עצמאותה

במקום להיצמד לתבניות אופייניות, ולהראות שוב דמויות של צופים המבצעים פעילות זו או אחרת, מציג הבול את הפעילות סביב המדורה באמצעות ייצורי היער המצוירים. מומלץ להביט וליהנות מהבעות הפנים שהצליח הצייר המוכשר להעלות על פני בעלי החיים.

הראש השבדי ממציא לנו פטנטים

בסדרה חדשה בת ארבעה בולים בחרה שבדיה להציג מוצרים יומיים שהומצאו על ידי ממצאים שבדיים והפכו למוכרים בכל רחבי העולם.

המוכר שבכולם הוא המפתח השבדי, מפתח הצינורות והברגים בעל הראש המתכוון. מכשיר זה הומצא על ידי יוהן פטר יוהנסון בשנת 1892. מוכר לא פחות הוא ה"דיבל", אותו ניתן להכניס לחור שנקדח בקיר, והמסייע באחיזת הבורג במקומו. רכיב זה הומצא על ידי אוסוולד תורסמן בשנת 1957.

הבולים הונפקו ביום 22 במרץ 2007 במתכונת של קונטרס המכיל 20 דבקות. כיאה לבולים המקדמים את רעיון ההמצאה והחדשנות, גם בבולים עצמם שילב הדואר השבדי מספר רעיונות חדשניים. הלוגו של הדואר השבדי הודפס על הנייר הצמוד לדבקות, ובכל אחד מן הבולים נוקבו בפינות חורים זעירים, אותם ניתן לראות כאשר מביטים בבול אל מול מקור אור. אמצעים אלו נועדו למנוע זיופים.

בולים עם מזל באוסטרליה

רבים מבולי אוסטרליה בשנים האחרונות עוצבו במתכונת של ציורים דמויי קומיקס, צבעוניים ומלאי הומור. כך גם שנים עשר בולי הסדרה החדשה, שהונפקה ביום 3 באפריל 2007, בהם מוצגים שנים עשר המזלות באמצעות ציורים משעשעים. בכל אחד מן הציורים שולבו סמלי המזלות והקהל מוזמן לנסות ולאתר אותם.

בעלי חיים בסכנת הכחדה בבולי סלובניה

סלובניה הנפיקה ביום 23 במרץ ארבעה בולים המציגים את הסנאי האדום, מכרסם הנמצא בסכנת הכחדה. כל אחד מהבולים הונפק בגיליון בן 10 בולים, כשעל שולי הגיליון הודפסו אגוזים ופירות המשמשים כמזון לסנאי. אספן שירצה "להאכיל" את הסנאי שלו כהלכה, יידרש כמובן לקנות גיליון שלם ולא להסתפק בבול בודד.

100 שנה לארגון הצופים בבולי סלובניה

סלובניה בחרה לציין את יובל המאה לארגון הצופים העולמי על ידי הנפקת בול חביב ומשעשע המציג את הווי מחנה הצופים.

הקדוש שהצליח לנצר את העם האירי. לציין החגיגות הנפיקה אירלנד ביום 9 בפברואר 2007 בול ירוק ועליו צמח התלתן, סמלה של המדינה ושל הקדוש האירי.

ביום 1 במרץ 2007 הונפקה באירלנד הסדרה הרביעית מתוך שש סדרות של בולים מן המניין המוקדשים לפרחי הבר של אירלנד. הפעם הוקדשו הבולים לפרחי הביצה הצומחים ברחבי האי הגשום.

בולים עגולים ברומניה לציין בולי הפסחא

בחג הפסחא הנוצרי קיים מנהג לאכול ביצים קשות. הנצרות ממשילה את גורלו של האפרוח הבוקע מתוך הביצה הסגורה והאפלה לזה של ישו הנוצרי, שקם לתחייה לאחר ששהה שלושה ימים בקבר הסגור והאפל.

בקהילות רבות התפתח המנהג לקשט את הביצים הקשות לקראת החג, ולצבוע את קליפתן במגוון של צבעים ועיטורים. ביום 9 במרץ הונפק ברומניה גיליון צבעוני ויפה של בולים בעלי נקבוב עגול ובהם מופיעות ביצים צבועות ומעוטרות.

הבולים והצמדות מתוך הגיליון, העדיפו לרוב, מטעמים של נוחות עבודה לחתוך קודם כל את הגיליון השלם לארבעת חלקיו. לפיכך צמדת גשר היא פריט נדיר מאוד, ואוסף זה היה היחיד שהיו בו צמדות גשר מכל אחד משלושת הבולים.

בעקבות מחקר מעמיק שביצעו מספר מומחים לבולאות הולנד בשנות השישים והשבעים של המאה שעברה, ניתן כיום לדעת את מיקומו המדויק של כל בול בגיליון הבולים המקורי. האוסף כולל מספר רב של גיליונות אותם הצליח האספן להרכיב.

גלופה מספר 1 של בול 5 סנטים

Edition d'or II
Mexico

The Rolf Dieter Jaretsky Collection

אוסף מסורתי יוצא מן הכלל זה מתאר את בולי מקסיקו שהונפקו בתקופה שבין השנים 1856-1878. זו הייתה תקופה סוערת מאוד בתולדות המדינה, בה עברו על מקסיקו הפיכות, חילופי שלטון ומלחמת אזרחים, המשתקפים בהנפקת הבולים ואופן השימוש בהם.

בשנת 1856 הונפקו הבולים הראשונים של מקסיקו, ועל פניהם הופיעה דמותו של מיגואל הידלגו, כומר שהוצא להורג בשנת 1811 עקב מאבקו בשלטון הכיבוש הספרדי, והפך לגבור לאומי. הסדרה כללה חמישה בולים בערכים נקובים של 1/2 ריאל (כחול), 1 ריאל (צהוב), 2 ריאלים (ירוק), 4 ריאלים (אדום), ו-8 ריאלים (סגול).

אספקת הבולים לבתי הדואר ברחבי מקסיקו לא הייתה סדירה, ולא אחת אזלו

Edition d'or I
Netherlands 1952
The Dr. Albert Louis Collection

אוסף מסורתי זה עוסק בבוליה הראשונים של הולנד, שהונפקו ביום 1 בינואר 1852. שלושת הבולים, הנושאים את דמותו של המלך וילהלם השלישי, הונפקו בערכים נקובים של 5 סנטים (כחול), 10 סנטים (אדום), ו-15 סנטים (צהוב-כתום). הבולים שימשו לצורכי דואר שנים רבות, וגם כאשר הונפקה בהולנד סדרת בולים חדשה בשנת 1864, המשיכו לעשות שימוש בבולים אלו.

מאחר והבול בעל הערך הגבוה ביותר היה של 15 סנטים בלבד, היה צורך להדביק מספר בולים על מכתבים שנשלחו אל מחוץ להולנד. על מעטפות רבות ניתן למצוא שילובים מעניינים של שלושת הבולים, כולל השילוב החביב כל כך על האספנים, ה"טריקולור", כלומר שלושה בולים בשלושה צבעים שונים זה בצד זה.

מעטפה שנשלחה ביום 4 יולי 1859 מאמסטרדם לברלין, ועליה ביול של 30 סנטים המורכב משלושה בולים שונים.

בולי הולנד הראשונים הודפסו בגיליונות של 100 בולים, שסודרו באופן יוצא דופן. כל גיליון הורכב מארבעה גושים של 25 בולים כל אחד, כשבין הגושים מפריד פס ברוחב של כעשרה מ"מ. צמדה המורכבת משני בולים ופס הנייר המפריד ביניהם, מכונה על ידי האספנים בהולנד "צמדת גשר".

פקידי הדואר, שגזרו במספריים את

"צמדת גשר" של בול 15 סנטים.

ספרי
"מהדורת הזהב"
Edition d'or

לספריית התאחדות בולאי ישראל נרכשו לאחרונה ארבעה ספרים מסדרת "מהדורת הזהב". בכל ספר מוצג בשלמותו אוסף בולים מן החשובים בעולם.

מזה למעלה ממאה שנים מתקיימות תערוכות בולים בינלאומיות, בהן מוצגים האוספים הטובים ביותר בזמנם. בכל דור היו בולאים בולטים שהצליחו להרכיב אוספים חשובים, שביצעו מחקר מעמיק בנושא בו התעניינו, שליקטו את הפריטים הבולאיים היפים והנדירים ביותר, ושזכו במדליות זהב גדול ובפרסי תערוכה. כל אחד מאוספים אלו סיכם בצורה הטובה ביותר את הידע הבולאי בנושא בו עסק, ושימש מקור שאין לו תחליף ללימוד הבולאות ותולדות הדואר באזור הגיאוגרפי ובתקופה ההיסטורית בה התמקד.

למרבה הצער מאפשרות תערוכות הבולים רק הצצה קצרת מועד באוספים אלו. אחת למספר חודשים, או שנים, מוצג האוסף לקהל הרחב למשך מספר ימים, וביתרת הזמן הוא חבוי בביתו של האספן, הרחק מן העין הציבורית.

כאשר האוסף מוצע למכירה, על ידי האספן או יורשיו, במרבית המקרים אין הוא נשמר בשלמותו, אלא מפורק ונמכר כאוסף של פריטים בודדים. עם הפירוק אובדת הראייה הרחבה אותה שיקף האספן באוסף שבנה, ועבודת חייו אובדת לעד.

ביוזמת מספר בתי מכירות פומביות הוחלט על הוצאתה לאור של סידרת ספרים שיקראו בשם "מהדורת הזהב". ספרים אלו נועדו להציל מתהום הנשייה את אותם אוספי בולים חשובים ועטורי הפרסים שהועמדו למכירה. בכל ספר מוצגים תולדות חייו של האספן, מבוא לאזור ולתקופה בהם עוסק האוסף, וכמובן, צילום בצבע מלא של האוסף בשלמותו. בעזרת ספרים אלו יוכלו הבולאים להמשיך וליהנות גם בעתיד מאוספי הבולים הגדולים והחשובים שהורכבו כיום.

המשיכו להשתמש גם בבולי אוסטריה. במקרים חריגים הודבקו על המעטפה זה בצד זה בולים אוסטריים והונגריים. פריטים אלו נדירים ביותר, ונמנים על הפריטים החשובים ביותר באוסף.

מעטפה מן העיר ארד שנשלחה ללונדון ביום 30 באוגוסט 1871. על המכתב מודבקים בול אוסטרי של 3 קרויצר מהנפקת 1867, ובול הונגרי בערך נקוב של 10 קרויצר.

רוב האוסף מוקדש לניתוח תעריפי המשלוח של מכתבים מן האימפריה האוסטרית למגוון עשיר ביותר של יעדים ברחבי העולם.

Edition d'or IV
Transatlantic Mail via Bremen
The Georg D. Mehrtens Collection

עד שנות השמונים של המאה ה-18 הייתה לעיר ברמן שבגרמניה חשיבות מקומית בלבד. שחרור המושבות הבריטיות בצפון אמריקה והקמתה של ארצות הברית שינתה מצב זה מן הקצה אל הקצה. המדינה הצעירה חיפשה באירופה אחר בעלת ברית שתאפשר לה לקדם את המסחר במוצריה, ומצאה בברמן שותפה נאמנה.

עם התפתחות קשרי המסחר, ומיסוד קווי הספנות הטרנסאטלנטיים בין ברמן (שהייתה אז מדינה עצמאית) וארה"ב, התפתחו גם קשרי הדואר בין שתי המדינות. בשנת 1847 חתמו השתיים על הסכם דואר רשמי, ולברמן ניתן מעמד של סוכנות למשלוח דואר לארה"ב.

אוסף תולדות הדואר של קווי הספנות הטרנסאטלנטיים של ברמן מציג בשיטתיות את התפתחות קשרי הדואר בין שתי הארצות ומתעד בקפדנות את השינויים בתעריפי הדואר שנקבעו לשירותים אלו.

משה רימר

ביולי 1864, שלט חוארז בשני מחוזות בלבד, וגם מהם גורש כעבור חודש. הבולים החדשים היו בשימוש פחות מחודש בשני מחוזות בלבד, ורק מעטפות בודדות בוילו באמצעותם.

מעטפה שנשלחה ביום 27 ביולי 1864 ועליה בול בערך נקוב של 1 פזו. זו המעטפה היחידה עליה הודבק בול זה.

Edition d'or III
Austrian Empire
The Silvain Wyler Collection

אוסף תולדות הדואר של האימפריה האוסטרית עוסק בתעריפי משלוח המכתבים בדואר האוסטרי החל בשנת 1850 ועד לשנות השבעים של המאה ה-19.

הדואר האוסטרי היה הראשון שטיפל באופן מסודר במיסוד קשרי הדואר הבינלאומיים, כאשר חתם בשנת 1850 הסכמי דואר עם מדינות דרום גרמניה. אוסטריה גם הנפיקה ביוני 1850 את בולי הדואר הראשונים שלה. מכתב משנת 1855 בו הורכב התעריף של תשעה

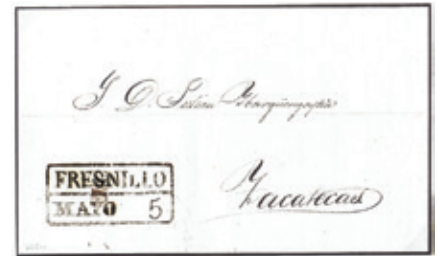

קרויצר מבול של 6 קרויצר בתוספת חצי בול של 6 קרויצר.

האימפריה האוסטרית החלה להתפרק בשנות השישים של המאה ה-19. בשנת 1867 נפרדה הונגריה מהקיסרות האוסטרית והוכרזה כממלכה עצמאית.

הונגריה הנפיקה את בוליה הראשונים ביום 1 במאי 1871, אולם למשך מספר חודשים

בהם הבולים בערכים הנמוכים. מצב זה אילץ את פקידי הדואר לחתוך את הבולים בערכים הגבוהים לחציים או לרבעים, ולהשתמש בחלקים כבולים לכל דבר. בבית דואר אחד ידוע על מקרים בהם נחתך בול של שמונה ריאלים לשמונה חלקים, כדי לייצר את העריך של ריאל אחד שאזל.

מעטפה ועליה הודבקה שמינית של בול בערך של 8 ריאלים. רק חמש מעטפות כאלו ידועות.

הדפסת הסדרה השנייה של בולי מקסיקו בשנת 1861 נעשתה באמצעות אותה גלופה ששימשה להדפסת הסדרה הראשונה. ההבדל היה שאת כל בולי הסדרה השנייה הדפיסו בצבע שחור על נייר בצבעים שונים, צבע לכל עריך.

מעטפה שנשלחה בין שני מחוזות במקסיקו ביום 30 במאי 1861, ובילה בשלושה חצאי בולים (2, 4, 8-ריאלים) ליצירת התעריף של 7 ריאלים. תעריף זה נועד למעטפות במשקל מסוים שנשלחו בין שני מחוזות במרחק מסוים. זו המעטפה היחידה הידועה בה הורכב תעריף זה מחצאי בולים.

בשנת 1857 פרצה במקסיקו מלחמת אזרחים בין כוחותיו של הנשיא הליברלי בניטו חוארז ובין השמרנים שנתמכו על ידי הכנסייה ועל ידי כוחות צרפתיים. המלחמה נמשכה שנים רבות תוך שכוחותיו של הנשיא הולכים ונדחקים צפונה בלחץ כוחות צרפת. בשנת 1864 הזמין הנשיא סידרת בולים חדשה מארצות הברית, אך כאשר סופקו הבולים

17.4.2007 חותמת יום ההופעה 100 שנה לתנועת הצופים העולמית	17.4.2007 חותמת יום ההופעה ערי הפיתוח	17.4.2007 חותמת יום ההופעה 120 שנה לנוה צדק	17.4.2007 חותמת יום ההופעה יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל התשי"ז	20.2.2007 חותמת אירוע פתיחת טרמינל 1 המחודש לטיסות פנים ארצות

תודה על
תרומת בולים
לאריאל קרסיינטי
לזכרם של
עמרם קרסיינטי ז"ל
ויצחק חיים קרסיינטי ז"ל

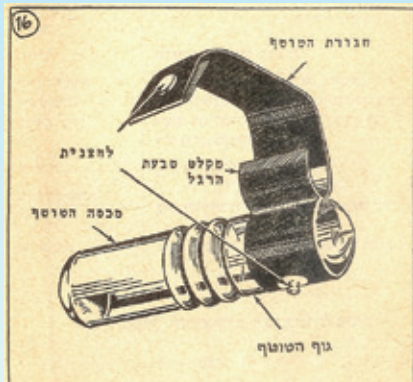
יריד הבולים הקרוב
יתקיים
בדיזנגוף סנטר
ביום שלישי, 1 במאי 2007
בין השעות 12:00 - 19:00

1.5.2007
חותמת אירוע
יריד הבולים
מאי 2007

**לאחרונה התעשרה ספריית התאחדות בולאי ישראל בספרים רבים בנושא דואר
ודואר יונים, תרומתו האדיבה של מר עודד אלישר.**

(לדוגמה: ספר הדרכה לגידול
יונים שהודפס בצה"ל בשנת
1953)

H.S. PHILA

WE WANT TO BUY

רוצים לקנות

HOLOCAUST PHILATELIC MATERIAL

חומר פילטלי ממחנות K.Z.

PLEASE PHONE: 03-6957652 - FAX: 03-5178100

ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאט+ג'ורג'יה,

נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.

ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER

מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים בכל הנושאים בכמויות מ+50 עד 500 בולים.

בחבילות לפי מדינות, כל בולי ישראל, אלבומים.

בקרר אותנו

<http://www.bait-tov.com> E-mail: info@bait-tov.com

טל: 03-5535313 - מחירים מפתיעים.

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים

הופיע מחירון בולי ישראל 2006

בולי אוטונומיה פלשתינאית,

יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויז

רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי מוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות,

בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש

מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.

שעות הפתיחה: 10:00-13:30, 16:00-19:00 - בימי שלישי אחה"צ - סגור

רח' פינסקר 5, תל-אביב,

טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה

- המעוין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו

- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE,

OTTOMAN PERIOD, JUDAICA

- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O.Box 8101 - TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-298-2891

קונים בלבד !

קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים

שעברו בדואר מפלשתינה וישראל

(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מיידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 09-9512356

אוניסטמפס

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ,

צרפת, ישראל,

נושאים, יודאיקה ועוד.

***

קונים אוספים בולים ומטבעות

ת.ד. 32120 תל-אביב 61320,

טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלרד

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה

מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים

המבחר הגדול בארץ!!

***

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל. 03-5715228, 03-5251552,

פקס. 03-5715228

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30

(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -

לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

הכניסה חינם

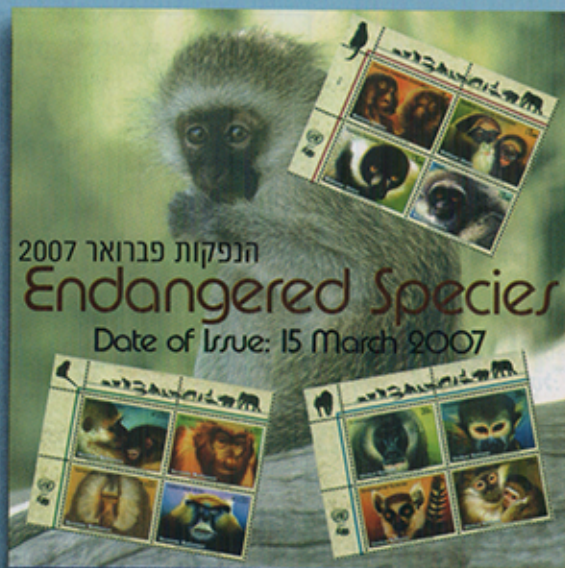
רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל/פקס 03-6295547

בולי האו"ם למען זכויות אדם, איכות סביבה ושלוש עולמי יופי ואיכות בכפיפה אחת

בואו להיות שותפים לחוויה בולאית אחרת ובמעורבות בקידום נושאים בעלי עניין כלל עולמי.

זנים בסכנת הכחדה 2007

- בולים
- גיליונות מיוחדים
- מעטפות יום הופעה
- דפי מזכרת
- אלבומים שנתיים
- קונטרסים
- פריטים מהודרים

נדאי להצטרף עוד היום למשפחת המנויים של בולי האו"ם וליהנות מאספקת בולים סדירה, מחירי ערך נקוב וללא עמלה, עדכון שוטף והזמנות מיוחדות.

אלבומים שנתיים

קונטרסים

ש י למצטרפים חדשים

דגלים 2007